

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
ОДИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина четверта

Стенограма пленарного засідання
23 лютого 2024 року

Київ 2024

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ОДИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина четверта

*Стенограма пленарного засідання
23 лютого 2024 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(П'ятниця, 23 лютого 2024 року)

Частина четверта

Година запитань до уряду	...7
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...31
Прийняття у першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення спроможності наглядових рад закладів охорони здоров'я та продовження спрощеного періоду реорганізації в державні некомерційні підприємства»	...31
Прийняття постанов Верховної Ради України: «Про попередній звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги»	...31
«Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу та оцінки ефективності діяльності органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади в місті Києві – столиці України під час воєнного стану»	...33
«Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України у Міністерстві оборони України, Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, правоохоронних органах спеціального призначення, посади в яких комплектуються військовослужбовцями»	...33

Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм європейського законодавства з питань роумінгу»	...34
Ратифікація:	
Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Литовської Республіки про технічне та фінансове співробітництво	...34
Протоколу про Правила визначення країни походження товарів до Угоди про створення зони вільної торгівлі між державами – учасницями ГУУАМ	...34
Внесення змін до:	
деяких законів України щодо повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у галузі будівництва	...35
глави XII «Прикінцеві положення» Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо строків строкової військової служби	...35
Прийняття постанов Верховної Ради України:	
«Про визнання права інгуського народу на створення незалежної суверенної національної держави, засудження злочинів Росії проти інгушів та відновлення територіальної цілісності Інгушетії»	...42
Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав, міжнародних організацій та парламентських асамблей у зв'язку з другою річницею повномасштабного збройного вторгнення російської федерації в Україну та десятою річницею протистояння Українського народу збройній агресії російської федерації»	...45
Внесення змін до:	
Податкового кодексу України щодо вдосконалення онлайн комунікації з платниками податків та уточнення окремих положень законодавства	...51

Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи	...59
Прийняття рішення про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...61
Прийняття рішення про направлення на повторне перше читання зі скороченням строків підготовки до нього проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Бюро економічної безпеки» щодо удосконалення роботи Бюро»	...62
Прийняття рішення про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...70
Прийняття Закону України «Про добросесне лобіювання»	...71
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо порушення законодавства в сфері здійснення лобіювання»	...89

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
23 лютого 2024 року, 10 година 7 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати, прохання займати свої місця. У засіданні Верховної Ради України беруть участь Перший віце-прем'єр України – міністр економіки України Юлія Анатоліївна Свириденко та члени уряду. Прошу привітати (*Оплески*).

Інформую, що Прем'єр-міністр України Денис Анатолійович Шмигаль та частина членів уряду відсутні у зв'язку з робочою поїздкою.

Шановні колеги, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Звертаю увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою всі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформацію щодо його початку, перебігу та прийнятих парламентом рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально ставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

У разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні колеги та шановні члени уряду, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні колеги, триває 730 доба повномасштабної збройної агресії російської федерації проти Української держави. Весь український народ самовіддано протистоїть нахабній рашистській навалі. Держава-окупант цілеспрямовано та безперервно використовує тактику терору, атакує дронами та артилерією, завдає ракетних авіаційних ударів не лише по військових, а й по цивільних об'єктах нашої держави. Наголошуємо, що всі винні в злочинах проти української державності, українського народу, будуть знайдені та притягнуті до відповідальності.

Вічна шана і слава нашим воїнам, які відважно відбивають атаки ворога, мужньо б'ються за Україну і героїчно відстоюють її незалежність

та територіальну цілісність. Дякуємо всім, хто невтомно працює і робить все можливе для перемоги.

Прошу хвилиною мовчання вшанувати пам'ять захисників та захисниць, які віддали своє життя за Україну за її вільне європейське майбутнє, а також всіх жертв агресії російської держави – терориста.

(Хвилина мовчання).

Прошу сідати.

Шановні народні депутати, сьогодні день народження нашої колеги Ганни Вячеславівни Бондар, фракція «Слуга народу». Привітаймо колегу. Бажаємо успіхів, плідної роботи та нових здобутків *(Оплески)*.

Сьогодні 70-річний ювілей відзначає третій Президент України Віктор Андрійович Ющенко. Висловлюємо найщиріші вітання. Бажаємо Віктору Андрійовичу міцного здоров'я, довгих років життя, мирного неба і якнайшвидшої перемоги України *(Оплески)*.

Переходимо до роботи. Згідно з ухваленим Погоджувальною радою депутатських фракцій і груп рішенням сьогодні проводиться «година запитань до Уряду». На засіданні Погоджувальної ради була визначена тематика «години запитань до Уряду». За пропозицією депутатських фракцій і груп члени Кабінету Міністрів України сьогодні відповідатимуть на запитання про стан обороноздатності держави.

Шановні народні депутати, статтею 229 Регламенту Верховної Ради визначено процедуру проведення «години запитань до Уряду»: запитання до членів Кабінету Міністрів України від депутатських фракцій і груп та відповіді на них – до 30 хвилин, запитання народних депутатів до членів Кабінету Міністрів України та відповіді на них – до 30 хвилин, відводиться до 1 хвилини на кожне усне запитання та до 2 хвилин для відповіді на нього.

Шановні колеги, коли члени Кабінету Міністрів даватимуть відповідь, я просив би не займати простір перед ними, тому що їх просто не буде видно в телетрансляції. Дякую.

Шановні колеги, переходимо «до години запитань до Уряду». Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на запитання до членів Кабінету Міністрів України з визначеної теми.

Іван Григорович Кириленко, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

Юлія Володимирівна Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Я звертаюся до віце-прем'єр-міністра, до міністра оборони, до міністра охорони здоров'я з дуже простим запитанням. Як ви знаєте, я очолюю Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України щодо фінансування лікування та реабілітації військовослужбовців у медичних

зкладах. У нас є досить фундаментальне чутливе питання щодо харчування поранених у комунальних лікарнях. Не можуть наші поранені герої і героїні харчуватися за 39 гривень на добу. Це абсолютне приниження і ганьба!

Ми з вами відпрацювали механізм, як зробити, щоб вони харчувалися за стандартами НАТО, і це правильно. У наших госпіталях, які підпорядковані Міністерству оборони та іншим силовим структурам, відбувається саме так. Скажіть, будь ласка, коли ми приймемо постанову і розпорядження...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Юліє Анатоліївно.

СВИРИДЕНКО Ю.А., *Перший віце-прем'єр-міністр України – міністр економіки України.* Доброго ранку! Прошу передати слово заступнику міністра оборони Наталії Фернандівні Калмиковій.

КАЛМИКОВА Н.Ф., *заступник міністра оборони України.* Доброго ранку! Інформація, фінансово-економічні розрахунки направлені до Міністерства фінансів. Після узгодження з міністерством ми зможемо вносити зміни до постанови і приймати рішення щодо підходів до такого харчування в цивільних лікарнях, як у військових госпіталях.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я прошу всіх у залі зайняти свої місця, тому що просто не буде видно тих, які відповідають, не буде зорового контакту. Думаю, для колег важливо, щоб він був.

Роман Васильович Костенко, фракція партії «Голос». Будь ласка.

КОСТЕНКО Р.В., *секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Прошу передати слово Ярославу Железняка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Іванович Железняк. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Доброго ранку, шановні урядовці! Нарешті ми хоча б вас побачили.

Сьогодні минув місяць, як було прийнято рішення РНБО про захист бізнесу, що введено в дію указом Президента. Я просто перерахую пункти і доповім про статус.

Мораторій на перевірки не діє – вже порушення. Зміни до КПК не внесено. Ну, те, що вніс Мін'юст – це, вибачте, жах. БЕБ не погоджено ані з бізнес-асоціаціями, ані з міжнародниками. Перегляду та аудиту справ так і не зроблено.

Єдине, що зробили – вчора прийняли закон, і то його автором є Мотовиловець.

У мене дуже просте запитання. За що отримує зарплату економічний блок уряду?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Ще раз доброго ранку. Ярослав Івановичу, мораторій на перевірку бізнесу діє. Урядовий законопроект про БЕБ внесений і пропонується сьогодні для голосування депутатам. Він погоджений зі всіма послами країн G7 і з більшістю бізнес-асоціацій. Є домовленість з ними, що неузгоджені норми щодо перезавантаження БЕБ впродовж першого року після призначення директора буде доопрацьовано між першим і другим читаннями законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Молоток, депутатська група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

МОЛОТОК І.Ф., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 160, Сумська область, самовисуванець). Прошу передати слово Тарасу Івановичу Батенку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарас Іванович Батенко. Будь ласка.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Шановна Юліє Анатоліївно! Запитання щодо нашої євроінтеграції і законодавчої імплементації для подальшого її етапу. Ми ж розуміємо, що наш парламент фактично виконав головні домашні завдання, які ставилися перед нами з боку Європейської комісії. Одне з основних – це прийняття закону щодо лобізму, який розглядатиметься сьогодні. Ці питання неодноразово порушувалися на засіданнях Погоджувальної ради.

Юліє Анатоліївно, які подальші кроки ви бачите для імплементації європейського законодавства в українське? Тому що виглядає так, що ми все-таки випереджаємо багато з того, що нас просять зробити, зокрема з огляду на порівняльні характеристики з іншими кандидатами на членство в Європейському Союзі, скажімо, з Грузією чи Молдовою, які фактично стали кандидатами на наших плечах. Які подальші кроки щодо імплементації, щоб ми розуміли, на що можемо розраховувати в плані пришвидшення євроінтеграції?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Ви абсолютно праві, що сьогодні на порядку денному стоїть законопроект про лобізм, який є важливим кроком для нашої євроінтеграції. Далі в нас за планом питання, пов'язані зі скринінгом законодавства щодо сільгосппродукції. Це я назвала б наступним можливим кроком.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Славицька Антоніна Керимівна, група «Відновлення України». Будь ласка.

СЛАВИЦЬКА А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Прошу передати слово Юрченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрченко Олександр. Будь ласка.

ЮРЧЕНКО О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 211, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Юліє Анатоліївно, пане Рустеме! Великий резонанс у ЗМІ викликала новина про скасування аукціону на будівництво фортифікаційних споруд на Запоріжжі на суму 88,5 мільйона гривень через те, що начебто Кабмін не виділив коштів. Поясніть, будь ласка, ситуацію, чи, дійсно, це так і в чому причина. Скільки загалом виділено коштів на будівництво фортифікаційних споруд? Ми вважаємо, що завчасне будівництво бетонних споруд для укріплення ліній оборони збереже найважливіше – життя наших людей.

Дайте, будь ласка, відповідь також на таке запитання. Площа замінувань в Україні зараз становить 174 тисячі квадратних кілометрів, тобто це третина земель нашої держави. Розмінування територій – це фактично нульовий етап відновлення України. Що зроблено в цьому напрямі та в міжнародному контексті, щоб розпочати розмінування українських земель?

Дякую.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Дякую за запитання. Мінекономіки підготовлено та урядом прийнято розпорядження № 37, відповідно до якого з резервного фонду державного бюджету виділено 17 мільярдів 447 мільйонів гривень для здійснення заходів, пов'язаних з будівництвом фортифікаційних споруд. Зокрема, Запорізькій обласній військовій адміністрації було виділено 763 мільйони. Тому всі необхідні процедури щодо виділення коштів на фортифікації урядом забезпечено.

Щодо вашого запитання про розмінування. Ви абсолютно праві, це нульовий рівень відновлення країни і це топ-5 пріоритетів уряду на цей рік. Минулого року було повернуто в експлуатацію 18 тисяч квадратних кілометрів

земельних ділянок. На сьогодні розроблено стратегію щодо розмінування, якою передбачається пріоритизація і розподілення функцій держави. Так, державні оператори, а саме служби ДСНС і ДССТ, будуть сфокусовані на розмінуванні критичної інфраструктури, а приватні сертифіковані оператори – більше на розмінуванні сільгоспземель, щоб пришвидшити темпи розмінування.

Коли почалася велика масштабна війна, у нас було нуль важких машин для розмінування, на сьогодні їх більше 55. У підпорядкуванні державних структур є 3 тисячі 500 саперів. Наше завдання – наростити кількість саперів, а також збільшити кількість важких машин для розмінування, щоб пришвидшити темпи. Хочу сказати, що в Україні вже є два аналоги українських машин для розмінування. Наше завдання – локалізація і масштабування виробництва цих машин.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакунець Павло Андрійович, група «Довіра». Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Дякую. Шановний пане головуєчий, шановна пані Перший віце-прем'єр-міністре! Звичайно, ми всі розуміємо, що війна – це і фронт, і фортифікаційні споруди, але війна – це і тил. Це ті підприємства, які залишилися, які працюють офіційно, які виплачують зарплати людям, сплачують високі податки.

У мене до вас таке запитання. Чи будуть змінюватися правила, критерії бронювання для цих підприємств критичної інфраструктури?

СВИРИДЕНКО Ю.А. Дякую. Найперше зараз ми з нашими колегами з Мінцифри займаємося тим, щоб повністю діджиталізувати процес бронювання, зробити його швидким. Ми, дійсно, спілкуємося з бізнес-асоціаціями з приводу того, яким чином поліпшити систему бронювання і забезпечити, щоб працівники усіх підприємств, які виконують критичні функції для держави, були заброньовані (ви абсолютно праві), щоб був забезпечений тил. Тому що, хочу ще раз нагадати, що всі кошти, які на сьогодні спрямовують наші міжнародні партнери, не можуть бути направлені на покриття видатків, пов'язаних з обороною. Виключно експортна виручка, дивіденди державних підприємств і податки, сплачені українським бізнесом, забезпечують на сьогодні обороноздатність. Ми працюємо над удосконаленням системи згідно з постановою № 76.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. У мене запитання до Першого віце-прем'єр-міністра України, зважаючи, що економічний контекст – ваш профільний. Запитання стосуватиметься зовнішньоекономічних викликів, які є на сьогодні, а саме запровадження п'ятьма країнами Європейського Союзу щодо України ембарго на імпорт сільськогосподарської продукції. Мова йде про Польщу, Словаччину, Румунію, Болгарію та Угорщину. Ми бачили відповідні заяви зі Словаччини, що вони блокуватимуть торгівельну лібералізацію для України, а це означає повернення квот і мита на експорт сільськогосподарської продукції з України. Яким чином ви будете реагувати на ці виклики, які є, в тому числі і щодо транспортної блокади?

Друге запитання частково пов'язане з першим. Воно стосуватиметься зовнішньоекономічної діяльності і надходжень до бюджету. Ми бачимо, що в січні в нас удесятеро зменшився обсяг надходжень від кредитів і позик, які йдуть до державного бюджету, в якому з 3,3 трильйона гривень 2,2 трильйона гривень становлять запозичення. Як виконуватимете дохідну частину бюджету?

Дякую.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Дякую. Нашою стратегічною метою є продовження безмитної торгівлі з Європейським Союзом. У нас є позитивні новини від Єврокомісії. Відбулося засідання на рівні послів країн – членів Європейського Союзу, де одностайно прийнято рішення про продовження безмитної торгівлі. Далі ми проходимо процедуру, чекаємо на відповідне рішення в парламенті Європейського Союзу. Тому наше завдання – продовжити лібералізацію і надати українському бізнесу передбачувані правила торгівлі з Європейським Союзом, розуміючи, які насправді преференції дала українському бізнесу можливість безбар'єрно торгувати з Європейським Союзом. Зараз ми працюємо над цим і також паралельно над тим, щоб мати альтернативні коридори транспортування нашої продукції, включаючи розвиток контейнерних перевезень.

Щодо державного боргу і можливості виконувати наші міжнародні зобов'язання я прошу відповісти заступника міністра фінансів Єрмоличева Романа.

Дякую.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В., заступник міністра фінансів України. Дякую. Шановні народні депутати, ми розуміємо виклики, які є у нас у фінансовій частині, але ви також, мабуть, слідкуєте за новинами в публічній мережі. У нас відбувається плідна співпраця з міжнародними партнерами, уже є домовленість у першому кварталі додатково отримати від Японії 1,8 мільярда доларів. До того ж буквально сьогодні домовлено з Міжнародним валютним фондом, що ми успішно пройшли комунікацію з ними, і в цьому кварталі ми так само отримаємо додатково 900 мільйонів євро.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Софія Федина, фракція «Європейська солідарність».

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дуже шкода, що тут немає міністра оборони, але в мене є три запитання.

Перше запитання. Коли нарешті буде звіт щодо 40 мільярдів гривень на закупівлю дронів, за які проголосувала Верховна Рада? Тому що досі немає ані дронів, ані звіту, а з бригад звітують, що переважна більшість дронів – волонтерські. Тим паче 1 мільйон дронів, за які розповідають, що їх передають військові адміністрації, це так само волонтерські дрони, які під гаслом ВЦА передаються на фронт.

Друге запитання щодо отримання статусу учасника бойових дій. Насправді більшість військовослужбовців досі його не мають і процедура надзвичайно ускладнена. З передової звітують про українську паперову армію, яка просто гробить усі нормальні процеси.

Третє запитання. Коли буде вирішено питання стосовно виведених поза штат поранених військовослужбовців? Тому що станом на вчора вони досі отримують 600-700 гривень на місяць. Це абсолютно неприпустимі речі. Верховна Рада проголосувала за все, що було потрібно. Коли буде унормовано це питання?

Дякую.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Дякую. Відповідь дасть Калмикова Наталія Фернандівна, а потім – представник Мінцифри.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Я розпочну з відповіді на питання щодо отримання статусу учасника бойових дій. У кожному підрозділі зараз виділено відповідальну особу, яка сприяє збору документів для отримання цього статусу. Ми щомісяця звітуємо про кількість наданих статусів учасників бойових дій, передаємо ці дані в Міністерство у справах ветеранів для внесення до реєстру ветеранів.

Щодо того, що ця процедура має бути прискорена. Однозначно ми погоджуємося і вдячні парламенту за прийняття законопроекту [№ 10062](#), в якому процедура ще спрощується і дається можливість зробити такий процес автоматичним відразу після того, як людина виходить на бойові позиції і паралельно з тим, як отримує виплати 100 тисяч гривень.

Щодо виведених поза штат поранених. Станом на зараз триває зміна командування в Генеральному штабі і в усіх підпорядкованих йому структурах. Дійсно, у нас є умови, щоб людей або призначити на посади, або звільнити за станом здоров'я. Щодо призначення на посади зараз дуже активно працює Генеральний штаб, ми знаємо кількість людей, які, на жаль, поки що є виведеними поза штат. У випадку, якщо ви маєте такі кейси, що люди отримують по

600 гривень, ми будемо вдячні за таку інформацію, тому що це питання внормоване і виведені поза штат отримують 20 тисяч 100 гривень.

Дякую.

Олексій Вискуб щодо дронів. Будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте ще час.

ВИСКУБ О.А., *перший заступник міністра цифрової трансформації України.* Доброго ранку, шановні народні депутати! Щодо другого запитання про 1 мільйон дронів, то в минулому році парламентом та урядом було вжито ряд заходів для стимулювання вітчизняного ринку. Це і скасування ПДВ, і збільшення прибутку, і ліквідація ряду бюрократичних норм та різних експертиз, які заважали розвитку ринку. На сьогодні можу вас запевнити, що спроможність вітчизняного ринку значно переважає заявлену цифру, а в рамках доступного бюджету Міноборони і Держспецзв'язку зазначена цифра буде точно виконана і вже активно виконується.

Щодо звіту за 40 мільярдів, то він неодноразово був наданий і публічно, і в рамках презентації в комітетах. Крім того, хочу вас поінформувати, що наразі Міноборони і Мінцифри спільно запроваджується система SAP, яка веде облік і логістику.

Щодо зауваження, чи надходять дрони на передову, то є чіткі цифри, які розглядаються на щотижневій нараді. Кількість дронів, які передаються на фронт, дійсно, збільшується щомісяця і щотижня. Ну, це не зовсім публічна інформація, тому я вас запевняю, якщо у вас є особисті запитання щодо 40 мільярдів, ми можемо ще раз поінформувати, надати звіт, але він неодноразово був наданий.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Швачко, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ШВАЧКО А.О., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Прошу передати слово Андрію Жупанину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрій Жупанин. Будь ласка.

ЖУПАНИН А.В., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Доброго ранку! У мене запитання на продовження теми щодо дронів до Міністерства цифрової трансформації та Міністерства оборони.

Отже, Президентом поставлено завдання виробництва 1 мільйона дронів. На якій стадії виконання цього завдання? Минуло два місяці року. Чи вже є якісь

законтрактівані обсяги закупівель? Спілкуючись із виробниками дронів, я чую, що відбуваються зустрічі в Мінцифри, лунають гучні обіцянки, але якихось конкретних домовленостей щодо закупки, щодо виробництва дронів немає. Тому перше запитання – стосовно виробництва дронів і стану виконання завдання Президента.

Друге запитання – стосовно наявності плану розподілу дронів між бригадами. Спілкуючись з бригадами, наприклад з Авдіївського напрямку, я чув, що вони не мають якогось зрозумілого плану постачання їм дронів від держави. Тому вони паралельного сподіваються на волонтерів, і щось від держави може впасти, а буває нічого їм не передається. Чи є якийсь зрозумілий план розподілу дронів на наступний рік між...

СВИРИДЕНКО Ю.А. Дякую. Відповідатиме Олексій Анатолійович Вискуб.

ВИСКУБ О.А. Дякую за запитання. Щодо 1 мільйона дронів, то я сказав під час відповіді на попереднє запитання, що це завдання буде виконано.

Щодо статусу його виконання я можу назвати конкретну цифру. Станом на сьогодні стосовно контракування це точно більше 50 відсотків. Тобто не лише відбуваються зустрічі, а й контракування йде за планом і навіть з випередженням. Як я сказав, спроможність ринку у два-три рази більша, і ми сподіваємося, що завдяки створенню коаліції дронів, завдяки можливості спрямувати міжнародні ресурси в український ринок (ми зараз активно ведемо ці переговори) зазначена цифра 1 мільйон буде набагато перевиконана. Ще раз підкреслю: ми можемо особисто вам надати дані про стан контракування і про кількість до одиниці законтракованого.

Щодо розподілу. Це, дійсно дуже складне питання, яке вже неодноразово порушувалося. І SAP тут дуже допоможе, бо насправді раніше не завжди навіть Генштаб розумів, як розподіляються дрони, коли і куди вони надходять. Зараз автоматизація логістики та обліку дозволяє чітко, до бригади, прослідкувати термін надання дронів і їх конкретних типів. Буквально вчора в нас відбулася чергова зустріч з новим заступником Генштабу Вадимом Сухаревським, який відповідатиме за це питання. Ми дуже чітко з ним обговорили, яким чином має відбуватися цей розподіл, щоб він був прозорим. Впевнений, що ситуацію щодо якості та ефективності розподілу найближчими тижнями буде змінено.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться ще раз на друге коло запитань, відведено всього 10 хвилин, але, може, кілька фракцій і груп встигнуть виступити.

Олексій Олексійович Гончаренко, фракція «Європейська солідарність».
Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Дякую. Насамперед хочу сказати, що дуже радий нарешті побачити наш уряд, бо лише вдруге за два роки повномасштабної війни ви до нас приходите. На жаль, немає Прем'єра. Сподіваюся почути відповідь від Першого віце-прем'єр-міністра, що ви будете приходити до нас кожного пленарного тижня. Хочу публічно при всіх почути від вас це запевнення, тому що ми скучили за вами, а нашого Прем'єра вже іноді плутаємо з Шарлем Мішелем. Це неправильно, тому ми маємо вас бачити частіше.

У мене таке запитання. На жаль, я хочу сказати, що є проблема з виведеними поза штат. Ми вирішили питання для обмежено придатних щодо захисту Батьківщини, це важлива категорія, але є інші виведені поза штат. Я звертаюся насамперед до Міністерства оборони. Є виведені поза штат у зв'язку з хворобою, виведені поза штат, які не мають статусу «обмежено придатний». Ці люди отримують 700-800 гривень на місяць, що абсолютно неприпустимо. Прошу вирішити це питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Відповідатиме, напевно, представник Міноборони? Будь ласка.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Так, відповідатиме Наталія Фернандівна.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Дякую за запитання, пане Олексію. Так, ми обговорювали з вами це питання. Кількість людей, виведених поза штат не за станом здоров'я, незначна, і для них шукають інші посади. Це іноді займає час, тому що знайти відповідну посаду...

Я буду вдячна за прізвища конкретних кейсів, щоб ми вирішували їх питання і на підставі цих рішень унормовували внутрішні процеси й процедури.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Юліє, до вас теж було запитання.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Обіцяю, ми з вами будемо бачитися щотижня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прекрасно!

Кицак Богдан Вікторович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

КИЦАК Б.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 63, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Юліє Анатоліївно, запитання до вас. У нас зараз дуже складна ситуація з напрацюванням стратегії з питань ветеранської політики і взагалі ставлення до ветеранів. Хотілося б розглянути такий момент, як економічна площина. Які є зараз напрацювання

в рамках Міністерства економіки щодо надання можливостей для ветеранського бізнесу або для так званої економічної інтеграції ветеранів в українське суспільство, щоб вони ставали більш продуктивними громадянами держави, а не забутими і покинутими?

СВИРИДЕНКО Ю.А. Дякую. Напевно, я почну, а далі передам слово Міністерству у справах ветеранів.

Ветеранська політика – це кроссекторальна політика, і в ній дуже важлива економічна складова. Якщо ми кажемо про перехід ветеранів з військового до цивільного життя, очевидно, що працевлаштування, перенавчання і створення робочих місць – це головні завдання, які ми перед собою ставимо.

Щодо створення бізнесу. Є діюча програма, яку ми розпочали в минулому році, – це гранти для ветеранів та для їх подружжя, де вони мають можливість через дуже простий і зрозумілий *flow*, через портал «Дія», отримати відповідні кошти, до мільйона гривень, для започаткування власної справи.

Другий аспект. Ми навчаємо і перенавчаємо ветеранів у наших центрах професійно-технічної освіти на безкоштовній основі. Це наш обов'язок як держави. Коли ми спостерігаємо на ринку праці структурне безробіття, єдиний шлях, як його подолати, – це навчати, перенавчати, додавати нових кваліфікацій ветеранам.

Третій аспект – це житло. На сьогодні діє державна програма «Оселя», якою скористалися вже більше 7 тисяч сімей. Там є компонента для ветеранів і наших захисників. Я дуже вдячна всім депутатам, учора у вас був надзвичайно продуктивний день, за проголосовану реформу корпоративного управління, а також за те, що ви дали нам можливість з'єднати дві програми – «Відновлення» і «Оселя» – і для українців, які мають сертифікат за зруйноване житло, використовувати його саме для програми іпотеки.

Якщо можна, дайте ще слово представнику Міністерства у справах ветеранів, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте час.

ПОРХУН О.В., тимчасово виконуючий обов'язки міністра у справах ветеранів України. Доброго ранку, шановні народні депутати! У Міністерстві у справах ветеранів у 2022 році було створено Український ветеранський фонд, який також займається підтримкою ветеранського підприємництва, а саме: було розроблено програми щодо надання фінансової підтримки, що діляться за двома напрямками.

Перший напрям – це надання грошової допомоги в розмірі 20 тисяч гривень на розвиток власної справи безпосередньо фізичній особі.

Другий крок – це надання фінансової підтримки в розмірі від 0,5 мільйона до 1,5 мільйона гривень на розвиток ветеранського підприємництва громадським організаціям.

За 2023 рік було надано 353 такі фінансові допомоги. Безпосередньо на цей рік теж закладено кошти в розмірі 200 мільйонів гривень на таку фінансову підтримку. Міністерство у справах ветеранів за 2023 рік відкрило центри ветеранського розвитку на базі вищих навчальних закладів, було затверджено спільний наказ з Міністерством освіти. Це дає змогу перенавчати ветеранів за напрямами діяльності вишів.

На цьому ми не зупиняємося. На цей рік заплановано подальше відкриття центрів ветеранського розвитку, і в бюджеті міністерства закладено кошти в розмірі 71 мільйон гривень на перенавчання ветеранів.

Щодо забезпечення житлом. У Міністерстві у справах ветеранів працюють три державні бюджетні програми. Це субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам. За 2023 рік було надано коштів у розмірі 5,7 мільярда гривень, що дало змогу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович, група «Платформа за життя та мир».

КОЛТУНОВИЧ О.С. Прошу передати слово Мамці Григорію Миколайовичу.

МАМКА Г.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановна виконуюча обов'язки Прем'єр-міністра, оскільки ви представляєте тут уряд, хочу поставити вам дуже прості запитання. Наразі нагальною проблемою в нашій державі стала реформа Бюро економічної безпеки. У зв'язку з цим у мене є нові ініціативи, нові підходи щодо зміни реформування цього органу, який, по суті, діяв два роки, але когось щось не влаштовує.

Перше запитання. Чому досі немає керівника Бюро економічної безпеки? Друге запитання. Можете пояснити, у чому полягає різниця для Кабміну як органу влади між Бюро економічної безпеки і НАЗК? Чому в Бюро економічної безпеки не проводиться конкурс і там немає керівника, а в НАЗК проводиться?

Дякую.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Різниця в тому, що стосовно БЕБ прийнято рішення, і ви знаєте про це, у нас була зустріч з бізнес-спільнотою, щодо його перезавантаження, і напрацьовано відповідний урядовий законопроект, який сьогодні пропонується вам для розгляду і голосування. Тому план такий: перезавантаження БЕБ, відповідно вибір директора і далі перезавантаження вже самого складу органу.

Дякую (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Григорію Миколайовичу, зараз буде запис на запитання від депутатів, і у вас буде можливість продовжити цю плідну дискусію.

Колеги, запишіться на запитання від народних депутатів (*Шум у залі*).

Надати слово Малюсці?

Тоді виступить міністр юстиції, 1 хвилина, а далі на запитання запишуться народні депутати.

Денисе Леонтійовичу, будь ласка.

МАЛЮСЬКА Д.Л., міністр юстиції України. Дякую, пане депутате. Якщо ви пам'ятаєте, у нас була історія з Рахунковою палатою, коли країни G7 дуже негативно зреагували на призначення її членів до того, як була реформована процедура їх обрання. Ми просто не хочемо повторювати цю помилку з огляду на сенситивність питання, важливість БЕБ для бізнес-клімату, увагу до цієї реформи країн G7, щоб зараз призначити директора БЕБ і нівелювати, по суті, законодавчі ініціативи, які зараз розглядаються парламентом.

Тільки-но парламент прийме закон, який встановить нову процедуру обрання директора БЕБ, відразу за максимально швидкою процедурою за повного сприяння уряду його буде призначено. Це важливе і ключове.

Але ми також розуміємо, що такий директор БЕБ повинен відразу мати високий ступінь довіри бізнес-спільноти, експертів, медіа і народних депутатів. Якщо Кабмін призначить директора БЕБ за процедурою, яка виписана в чинному законі, ми отримаємо величезну кількість звинувачень, що знову ставимо якогось кишенькового керівника.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до запитань народних депутатів.

Ірина Фріз, фракція «Європейська солідарність».

Будь ласка, Ірино Василівно.

ФРІЗ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. У мене запитання до представників Міністерства оборони щодо реформи ТЦК СП. Чи розглядаєте ви взагалі можливість виведення не лише з підпорядкування Сухопутних військ, а взагалі з підпорядкування Міністерства оборони ТЦК СП? Адже ми знаємо, що чим далі, тим більше скандалів супроводжують діяльність представників ТЦК СП і є нагальна потреба в реальній реформі цього напрямку і того, в який спосіб вони впроваджують свою діяльність.

Дякую.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Відповідатиме Наталія Фернандівна.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Дякую за запитання. Дійсно, питання ТЦК СП є максимально гострим. Крім операційних проблем, які, дійсно, існують, воно дуже розгянється російськими ІПСО.

Зараз нова команда Генерального штабу разом з Міністерством оборони працює над тим, щоб унормувати всі процедури, було внесено зміни до постанови щодо часу роботи. Ми дивимося, яким чином частину послуг, які проводяться в ТЦК СП, можна передати, наприклад, до Центрів надання адміністративних послуг.

Думаємо, що найближчими тижнями буде прийнято рішення, що спростить життя всім громадянам України, які взаємодіють з ТЦК СП у процесі свого життя.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондар Михайло Леонтійович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Будь ласка, передайте слово Ніні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановна пані Юліє! У мене запитання до вас, тому що, на мою думку, ви сконцентрували всю свою увагу, відповідаючи на запитання щодо допомоги ветеранам, на підтримці грошима підприємницької діяльності. У цьому полягає ваша помилка. Зрозумійте, будь ласка, не всі можуть стати підприємцями, особливо в такий турбулентний час. Адже коли ми говоримо про фіскальну політику, переважна більшість підприємців, навпаки, йдуть у тінь, а ви говорите: ми даємо вам гроші, починайте працювати. Ні, переважна більшість людей цієї категорії не вестимуть власної справи, і я багато про це говорю і пишу. Ви вважаєте, що весь захист ветеранів полягає лише в підтримці для ведення власної справи. Такого в країні не буде, не всі стануть підприємцями.

Тому, будь ласка, подивіться всі останні опитування й очікування бізнесу. Вони дедалі погіршуються, отже, ви концентруєтесь не на тих питаннях.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Юліє Анатоліївно. Питання, здається, не було, але потрібна, напевно, ваша реакція.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Дякую за запитання. Ми концентруємося не лише на грошовій підтримці для започаткування власної справи, а як я вже сказала попередньо, на наданні можливості отримати і навички, і додаткову кваліфікацію,

щоб людина могла бути працевлаштована за ситуації, коли ринок праці суттєво змінився впродовж останніх двох років.

Будемо також вдячні за надання пропозицій, які ми зможемо врахувати в наших нормативних документах задля того, щоб ще ширше охопити захист ветеранів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олексійович Гончаренко, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Пані Юліє, буду дуже радий з вами зустрітися щотижня, місце зустрічі змінити не можна у Верховній Раді. Це дуже добре, слава Богу, будемо спілкуватися. Чому нам потрібне спілкування з урядом? Бо дуже багато стратегічних питань. Ми вкотре почули від урядовців, що в нас немає плану Б, а він має бути. Що будемо робити, як не буде американської фінансової допомоги? Це буде дуже серйозний виклик для всіх для нас. Єдина відповідь – це власна економіка і підприємці. Але ми бачимо, що підприємців «штурмують», знову бачимо податковий терор, наїзди. Що ви плануєте з цим робити? Ви безпосередньо відповідаєте за економіку в уряді. Який ваш план Б? Як ви плануєте рухатися в цьому напрямі? Це перше запитання.

Друге запитання, щодо грошового забезпечення військовослужбовців. Президент на зустрічі з фракцією «Слуга народу» сказав про підвищення зарплат військовослужбовців до 200 тисяч гривень. Хотілося б почути, чи це вже пораховано? Буде 200 тисяч чи ні? Що в нас з «тридцяткою», рішення про яку було прийнято, але вже рік, як скасовано? Це дуже важливі питання. Які плани щодо збільшення?

Дякую.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Дякую. Я, напевно, почну з того, що ми всі розуміємо, що наш пріоритет і глобальне завдання як держави – стати більш самозарадними і, звичайно, зменшувати залежність від макродопомоги, але на сьогодні це неможливо. Однак ми маємо до цього прагнути і всіляко, ви абсолютно праві, підтримувати наших підприємців і наш бізнес. Саме тому держава реалізовує низку програм для підтримки підприємництва, яка включає вже добре відому програму «Доступні кредити 5-7-9%», надання кредитів у сумі до 150 мільйонів гривень насамперед з акцентом на переробку, щоб ми розвивали не сировинний експорт і не сировинне виробництво, а виробництво товарів з доданою вартістю.

Наше завдання – надання вже вказаних мною грантів у рамках програми «Робота», до 250 тисяч гривень для мікропідприємництва і до 8 мільйонів на умовах співфінансування з бізнесом для розвитку переробки зокрема.

Наше завдання – розширити експортні можливості, забезпечити страхування військових ризиків. Це передумови для повернення українців і для розвитку економіки.

Романе Володимировичу, доповніть, будь ласка.

ЄРМОЛИЧЕВ Р.В. Ми розуміємо виклики, які стоять перед нами, пов'язані з макроекономічною стабільністю. Уряд це чудово розуміє, і ми не очікуємо на якусь допомогу від Заходу, а самі намагаємося вирішити внутрішні питання. Створено міжвідомчу робочу групу під очільництвом міністра фінансів щодо залучення додаткових доходів до державного бюджету. Є поступові кроки, є плани заходів щодо збільшення надходжень до державного бюджету. Ми надіємося, що всі наші зобов'язання насамперед щодо оборони будуть виконані.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак Богдан Вікторович, фракція «Слуга народу».

КИЦАК Б.В. Наталіє Фернандівно, запитання до Міністерства оборони. Дуже багато наших колег постійно їздять на фронт, спілкуються з військовими, з різними військовими підрозділами, і одне з часто озвучуваних питань – щодо процедури списання втраченого або пошкодженого майна. Дякуємо вам, що розробили спрощену процедуру списання такого майна, якщо його вартість становить, якщо я не помиляюся, до 2 мільйонів гривень. Однак якщо вартість техніки або зброї вище цієї цифри, то відповідно спрощена процедура до них не застосовується. Наприклад, я їздив до 26-ї артилерійської бригади. Там є установки «*Krab*», вартість однієї 330 мільйонів. За весь період жодної такої установки не списано, хоча їх фізично немає.

Тому скажіть, будь ласка, які є напрацювання, щоб для більш дорогавартісного озброєння зробити спрощену процедуру?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Дякую за запитання, за те, що ви зазначили, що, дійсно, на виконання закону щодо списання майна ми внесли зміни до постанови, і уряд оперативно погодив. Наразі ми працюємо в тому числі з народними депутатами щодо внесення додаткових змін до закону України, щоб охопити всі види техніки залежно від їх вартості. Ми розробляємо таку методику, яка дасть змогу спростити списання більш дорогавартісної техніки. Будемо раді, якщо ви також долучитеся до цієї роботи, тому що це питання має вирішуватися комплексно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Олександрович Разумков, позафракційний. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Олександрє Сергійовичу. У мене два запитання: одне – до Свириденко, друге – до Малюськи.

Перше запитання. Немає Прем'єра, але коли повертали податки і перевірки для бізнесу, він пообіцяв, що до кінця війни податки для українського бізнесу не збільшуватимуться. Чи піде уряд у відставку, якщо внесе законопроект щодо збільшення податків для українських громадян і українського бізнесу?

Друге запитання до Малюськи. Скажіть, будь ласка, чи підтверджуєте ви сказане вами на засіданні Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики, що бронювання дасть можливість міністерствам очиститися від частини людей, які там працюють. Тобто ви повиганяєте тих, хто вам незручний, а тих, хто підтримує ваші схеми і БЕБ, і все інше, що сьогодні твориться в міністерствах, позалишаєте? Тобто позалишаєте зручних, а інших відправите на фронт?

На обидва запитання дайте, будь ласка, одну відповідь: так чи ні.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Ще раз хочу повторити, що політика уряду направлена на забезпечення самозарадності, на розробку державних програм щодо розвитку українського підприємництва і локалізації українського виробництва. Саме на це будуть сфокусовані всі наші зусилля.

Дякую (*Шум у залі*).

МАЛЮСЬКА Д.Л. Відповідаючи... (*Шум у залі*).

РАЗУМКОВ Д.О. (*Не чути*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Неклюдов, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Можна? Там було ще...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Малюська Денис Леонтійович. Будь ласка.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Дякую. У контексті: так чи ні, то ні. Поясню, що означає це ні. Справа в тому, що дозволяється лише 50 відсотків бронювання державних службовців окремих категорій. Оцінюючи, кого бронювати, кого ні з цих 50 відсотків, перший критерій – подання заяв самими військовозобов'язаними. Другий критерій – якщо кількість поданих заяв і документів перевищує можливості бронювання, безумовно, керівники державної служби ініціюватимуть бронювання тих, хто більш критично необхідний для забезпечення роботи органів державної влади. Як тільки буде бронювання 100 відсотків, якщо таке трапиться, таких критеріїв і необхідності ділити персонал не буде, але працюємо, як маємо.

Повторюю відповідь: ні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Неклюдов Владлен Михайлович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

НЕКЛЮДОВ В.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Олександрє Сергійовичу. У мене запитання до міністра освіти і науки Оксена Васильовича і до Дениса Леонтійовича.

Ми вже направляли на вас звернення з приводу підвищення балу для вступу студентів на спеціальності, які користуються попитом. Це і право, і медицина, і інші дуже важливі спеціальності. Ви підвищили бал під час війни замість того, щоб сказати, що це діти війни, які постраждали, що процес перервано, що вони не мають змоги навчатися, сидять у підвалах. Ви підвищуєте цей бал. Зокрема, як вступатимуть діти внутрішньо переміщених осіб? Чи є у вас можливість це змінити?

Запитання до Дениса Леонтійовича. Якщо це рішення вже прийнято, чи готові ви його не затверджувати? Я дуже прошу розібратися. Видно, що ви в хорошій формі, щоб розібратися з цим питанням.

Дякую.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Оксене Васильовичу, будь ласка.

ЛІСОВИЙ О.В., міністр освіти і науки України. Дякую за запитання. Ми підвищуємо бал на кон'юнктурні спеціальності. Ми бачимо кількість вступників і розуміємо, яке держзамовлення маємо на сьогодні, яку кількість місць в університеті можемо запропонувати і підвищуємо бал, виходячи з об'єктивних даних. Це стосується і права, і медицини. Думаю, що міністр охорони здоров'я також підтвердить цю тезу.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Дякую за запитання. Процедура державної реєстрації нормативних актів міністерств, інших органів влади передбачає перевірку їх на відповідність законам і Конституції. Ми не втручаємося у формування політики в межах повноважень того чи іншого органу влади. Тому... *(Шум у залі)*.

Можемо і не реєструємо, робимо свої зауваження, але проведемо ретельну перевірку, скоординуємося, опрацюємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, давайте це робити в межах і способів, встановлений Регламентом.

Арешонков, група «Довіра». Будь ласка.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Шановні колеги! У мене запитання до пані міністерки соціальної політики Оксани Жолнович.

Пані Оксано, я представляю виборчий округ, де більше 80 відсотків населення мають статус постраждалих від аварії на Чорнобильській атомній станції. У мене до вас прохання спільно з профільним комітетом Верховної Ради спланувати на найближчий час проведення робочої наради, на якій ми маємо обговорити весь комплекс чорнобильських питань. Річ у тім, що з 1 січня запрацювала норма щодо зменшення соціальних доплат чорнобильцям. Є цілий комплекс неврегульованих питань стосовно і доплат, і різного роду пільг. Давайте це обговоримо, приймемо якісь спільні рішення і будемо над ними працювати.

Я вам дякую.

ЖОЛНОВИЧ О.І., *міністр соціальної політики України*. Дякую за запитання. Це, дійсно, дуже важлива тема. Ми напрацьовуємо комплекс допомоги ліквідаторам Чорнобильської АЕС, щоб не нівелювати внесок, який вони зробили. Думаю, ми дуже швидко представимо норми і щодо покращення пенсійного забезпечення, і щодо інших пільг та переваг, які їм надаються. Водночас, ви абсолютно праві, нам треба впорядкувати хаос, який, на жаль, виник, тому що під маркою постраждалих від аварії на Чорнобильській АЕС дуже багато різних людей, які реєструються зараз, виходячи на пенсію, і розтягують кошти, що можуть бути спрямовані для тих, хто, дійсно, постраждав, або тих, хто, справді є ліквідаторами. Думаю, ми організуємо таку робочу групу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович замість Кириленка. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»)*. Дякую. Фракція «Батьківщина». У мене три коротких запитання до міністра освіти і науки. Пане міністре, прошу дати короткі відповіді.

Перше запитання. Чи підтримуєте ви відстрочку для викладачів вищих навчальних закладів без вченого ступеня і звання, які працюють на більш ніж 0,75 ставки?

Друге запитання стосовно аспірантів, які навчаються за контрактом. Чи підтримуєте ви їх відстрочку, адже Міністерство освіти і науки давало ліцензійні вимоги чи кількість вищим навчальним закладам і має розділити відповідальність?

Третє запитання. Що з реформуванням вищих навчальних закладів? Коли ви завершите об'єднання? Це надзвичайно болюча тема. Думаю, що ви фахово підійдете до її вирішення. У якому році ви плануєте завершити це об'єднання?

Дякую.

ЛІСОВИЙ О.В. Дякую. Перше запитання – так.

Друге запитання. Певною мірою ми усвідомлюємо, що такий підхід дещо дискримінує громадян України. На сьогодні ми з депутатами дискутуємо щодо цього питання, і думаю, що воно буде вирішено позитивно.

Третє запитання. Сьогодні ми йдемо за сценарієм, який передбачає консультації і діалог з керівниками закладів вищої освіти і з органами місцевого самоврядування, а також з локальним бізнесом. Виходячи з цих консультацій і залежатиме темп, яким ми будемо йти шляхом оптимізації мережі закладів вищої освіти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микиша Дмитро Сергійович. Будь ласка.

МИКИША Д.С., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 181, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Разумкову Дмитру Олександровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Олександрович Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. У мене запитання до Дениса Малюськи. На засіданні комітету ви представляли проект закону про БЕБ, який вносите сьогодні в зал, і за командою Офісу Президента, і безпосередньо Президента, тому що на нараді, наскільки мені відомо, це обговорювалося. Ви будете йти проти позиції наших партнерів, які сьогодні дають вам гроші, у тому числі й на ваші зарплати.

Скажіть, будь ласка, чи є у вас лист від країн G7, позиція інших міжнародних інституцій, фінансових донорів України, які виступають категорично проти того проекту закону, про який ви говорите? Чи знаєте ви позицію українського бізнесу, який проти того, щоб перезавантаження БЕБ відбулося лише після війни, тоді, коли це вже буде не потрібно, тому що не буде ані українського бізнесу, ані українського бюджету, ані, думаю, багатьох з тих чиновників і урядовців, які сидять сьогодні в ложі?

Будь ласка, дайте відповідь, є у вас така інформація чи ні? Якщо є, то як ви це пхаєте в зал?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Денисе Леонтійовичу.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Дякую, пане Дмитре, за запитання. Ми дуже тісно спілкуємося з послами країн G7, з міжнародними організаціями, які, дійсно, підтримують наш бюджет. Я особисто проводжу з ними набагато більше часу, ніж зі своєю сім'єю чи, на жаль, народними депутатами. Ми повністю синхронізовані, у нас є лист від послів країн G7, де вони вказали всі їхні рекомендації до тексту законопроекту. Вони не сфокусовані на тому, який це має бути законопроект,

номери законопроектів взагалі не згадали. Вони не критикують жодного законопроекту, не говорять, який законопроект підтримують, а просто хочуть бачити, що окремі ініціативи будуть імплементовані в закон. Такі ініціативи будуть імплементовані в закон, ми таке зобов'язання дали, маємо підтримку профільного парламентського комітету, тому наші зобов'язання перед партнерами будуть виконані. Це перше.

Друге. Так само я хотів би нагадати нашу позицію. Ми все-таки є суверенною державою, тому не повинні сліпо слідувати тому, що нам говорять, а також маємо враховувати наші державні інтереси. Нам пощастило, що зараз наші державні інтереси повністю збігаються з домовленостями з міжнародними партнерами, і ми точно розуміємо, як у другому читанні виглядатиме законопроект. Альтернативні до урядового законопроекти так само повністю на сто відсотків не відповідають нашим домовленостям з міжнародними партнерами. Тому, оскільки базою для перемовин є урядовий законопроект, ми, дійсно, будемо просити парламент підтримати урядовий законопроект щодо реформування БЕБ у першому читанні і провести тісні консультації з партнерами для підготовки законопроекту до другого читання. Інвестиційний клімат є пріоритетом для уряду, і ми зробимо все можливе, щоб обмежити незаконний тиск правоохоронних органів на бізнес.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Івченко Вадим Євгенович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! У мене запитання до Міністерства оборони.

Сьогодні складна ситуація на фронті з огляду на забезпечення безпосередньо передових наших бригад боєкомплектами. Це перше запитання.

Друге запитання. Мені здається, що варто подивитися на постачальників дронів. Якщо ми говоримо про *ProZorro*, то це виключно для тих, хто виробляє дрони в Україні, щоб вони конкурували за ціною. Але повірте мені, ви залишите армію без дронів, якщо будете працювати через *ProZorro* з постачальниками, які з політичних мотивів так чи інакше можуть або не можуть вивезти дрони з Китаю. Не всі постачальники цих дронів можуть вивозити аутели, мавіки тощо, але всі можуть зайти на *ProZorro* і дати відповідну ціну. Такою політикою ви залишите армію без дронів. Будь ласка, перегляньте це.

Дякую.

ГАВРИЛЮК І.Ю., заступник міністра оборони України. Дякую вам за запитання. Ми працюємо над цим питанням. У змінах, внесених до постанови № 345, це все передбачено, і міні та мікродрони закупляються взагалі без будь-якої процедури – відкрито, через *ProZorro*, без *ProZorro* – просто військовими частинами. Зокрема, на сьогодні заплановано і виділено кошти Міністерству оборони і Міністерству цифрової інформації разом на закупівлю FPV-дронів більш як на 1 мільйон 200 тисяч.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитрієва. Будь ласка.

ДМИТРИЄВА О.О., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Разумкову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Олександрович Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Це добре, що міністр юстиції згадав про національні інтереси, але в мене у світлі цього є позиція. Скажіть, будь ласка, чому в нас досі не працює реєстр олігархів, про який ви тут, у залі, волали в жовтні 2021 року? Ви сказали, що буквально день, два, три, два-три тижні, як у Арестовича, і все працюватиме. Де реєстр? Це перше запитання.

Друге запитання. Чому не працює закон про боротьбу з олігархами?

Третє запитання. Ми почули, що ви перебуваєте в якійсь комунікації з міжнародними партнерами. Скажіть, будь ласка, якщо голосування сьогодні за законопроект про БЕБ призведе до негативних економічних наслідків для наповнення українського бюджету, хто нестиме персональну відповідальність? Знову на депутатів будете перекладати чи, може, цього разу вистачить совісті сказати, що це ви налажали? Вибачте за сленг, але це ефективне пояснення діяльності діючого уряду.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перш ніж Денис Леонтійович відповідатиме, керівники фракцій і груп, підійдіть, будь ласка, до президії.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Дякую, пане Дмитре. Відповідаю на ваше запитання. Реєстр олігархів працює і настільки ефективно, що вплив олігархів у нашій державі істотно зменшено. Це констатують усі експерти, зокрема наші європейські партнери. Працює тим, що він наявний. Для того щоб зменшити вплив олігархів, достатньо було набрання чинності законом та формування софту, щоб такий реєстр міг працювати потенційно. Це як рушниця, яка висить на стіні, яка вистрілила.

Другий важливий аспект. Відкладення імплементації закону, тобто пауза у внесенні олігархів до реєстру пов'язана з нашими євроінтеграційними зобов'язаннями. Євросоюз разом з Радою Європи надали висновок про те, що потрібно відкласти імплементацію цього закону, і ми з ними домовилися, що проведемо перемовини після закінчення війни. Тому що під час війни, на переконання наших західних партнерів, ризик від діяльності олігархів істотно зменшений порівняно з тим, яким він був у мирний час. Після закінчення війни ми проведемо додаткові перемовини з Радою Європи, щоб з'ясувати, який статус-кво в країні, наскільки великою є небезпека олігархів, щоб потім змодельювати, внести потенційні зміни до закону з тим, щоб вони відповідали європейським стандартам та реаліям України.

Тому імплементацію цього закону поставлено на паузу. Це частина наших євроінтеграційних зобов'язань. Після скасування воєнного стану ми проведемо перемовини.

Третє запитання. Щодо того, хто нести відповідальність, якщо хтось налажає. Відповідальність несемо перед народом усі ми – і уряд, і парламент. Народ не бачить різниці між депутатами й урядовцями. Ми всі як влада єдині, всі несемо відповідальність перед нашим народом і повинні зробити все, щоб ніхто в цій країні ніде і ніколи не налажав, щоб ми забезпечили наше суспільство усім необхідним і щоб Україна перемогла у війні. Наша відповідальність є спільною.

Дякую, пане Дмитре.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Гончаренку Олексію Олексійовичу, фракція «Європейська солідарність», для запитання. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. У мене запитання до пані Свириденко і пані Верещук. Прошу уваги, особливо вашої, пані Верещук. Мова йде про внутрішньо переміщених осіб. Друзі, це надзвичайно важлива і дуже вразлива категорія. На жаль, через останні рішення уряду частина громадян цієї категорії вже сидять на валізах і збираються стати біженцями, бо йде мова про те, щоб забрати виплати у ВПО. Більше того, хочуть направити на окреме переподання документів навіть матерів дітей віком до трьох років. По-перше, прошу виправити в постанові норму про матерів дітей віком до трьох років. По-друге, прошу продовжити виплати абсолютно всім ВПО, які належать до цієї категорії.

Далі. Я хочу конкретно почути, які плани уряду щодо забезпечення ВПО житлом, бо це питання номер один. Найголовніше, щоб ми не втратили цих людей, бо вони залишилися без домівок.

Чекаю на відповіді.

Дякую.

ВЕРЕЩУК І.А., *віце-прем'єр-міністр України – міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України*. Пане Олексію, дякую вам за такі глибокі питання. Це показує, що ви точно володієте ситуацією, у темі, працюєте з тематикою ВПО. Я дуже прошу вас долучатися до наших щотижневих нарад. У парламенті є МФО «ВПО України». Я надзвичайно вдячна депутатам, які роблять це на системному рівні. Ми засідаємо щоп'ятниці о 13 годині. Тож запрошуємо вас. Усі пропозиції, які ви зараз озвучили, ми готові розглянути. Я записала щодо матерів дітей віком до трьох років. Дійсно, постанова потребує внесення змін. Будемо вдячні, якщо попрацюємо разом з вами на системному рівні і щодо житла ВПО, і щодо інших питань, які потребують вирішення.

Нарада щодо житла ВПО – щопонеділка, нарада штабу щодо всіх питань ВПО – щоп'ятниці о 13 годині. Буду вдячна, якщо долучатиметеся.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається Павленку Ростиславу Миколайовичу, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М., *член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»)*. Передайте слово Гончаренку, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую, пані Верещук, за ґрунтовну і конструктивну відповідь. Безумовно, долучусь, тим більше як президент Комітету з питань міграції, біженців та переміщених осіб Парламентської асамблеї Ради Європи. Це надзвичайно важлива тематика. Буду долучатися і вам максимально допомагати. Якщо є відповідне бажання в уряді це робити, це дуже добре і надзвичайно важливо.

Хочу звернутися ще раз. На одне з моїх запитань щодо грошового забезпечення військовослужбовців я, на жаль, не почув відповіді. Тому знову звертаюся до Міністерства оборони. Ми всі почули, як Президент сказав під час зустрічі з фракцією «Слуга народу», що є бажання збільшити виплати до 200 тисяч гривень військовослужбовцям, які служать уже два роки і перебувають на нулі, але треба, щоб повернувся Прем'єр і порахував. Чи ви порахували? Коли це буде?

І щодо «тридцятки». Які взагалі є плани щодо збільшення грошового забезпечення військовослужбовців? Це дуже нагальне питання.

Дякую.

КАЛМИКОВА Н.Ф. Дякую за питання, я можу відповісти в тій частині, яка стосується Міністерства оборони.

Власне, у нас зараз працює робоча група фінансистів – фахівців з Міністерства оборони, Генерального штабу, Департаменту соціального забезпечення, служби персоналу, щоб визначити динаміку тих категорій, які отримують різні види доплат, і запропонувати новий оптимізований механізм щодо доплат за бойові. Тому що внесення змін до постанови уряду торкнеться не лише доплат військовослужбовцям Збройних Сил, а й доплат усіх підрозділів сектору безпеки і оборони, які захищають Україну. Будемо інформувати за результатами пропозицій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили «годину запитань до Уряду». Давайте подякуємо Першому віце-прем'єр-міністру України – міністру економіки та членам уряду за участь у пленарному засіданні Верховної Ради України. Дякую, колеги (*Шум у залі*).

Вельмишановні колеги, уряд покидає зал, а народні депутати залишаються. Дивіться, не переплутайте.

Шановні народні депутати, ми продовжуємо працювати. Я прошу зайняти свої місця. Дякую.

Шановні колеги, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань прошу провести сигнальне голосування. Нагадую, необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натиснути зелену кнопку «За» і утримувати ці дві кнопки одночасно до завершення голосування, тобто до появи результатів на табло.

Шановні колеги, прошу взяти участь у сигнальному голосуванні. Прошу голосувати.

«За» – 193.

Проголосували: за – 193, проти – 4, утримався – 1, не голосували – 121.

Шановні колеги, запросіть народних депутатів до залу, будь ласка.

А поки ви збираєтеся, звертаюся ще раз до колег із закликом неухильно дотримуватися безпекових правил у Верховній Раді України і не поширювати інформацію щодо перебігу пленарного засідання, прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після завершення нашої роботи.

Шановні народні депутати, нагадую, що перелік питань, попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам надано. Зараз будемо переходити до його розгляду.

Шановні колеги, займіть, будь ласка, свої місця, тому що в нас одразу почнеться блок законопроектів, щодо яких ми на засіданні Погоджувальної

ради домовилися голосувати без обговорення. Це законопроекти [№ 10094](#), [№ 10394](#), [№ 11038](#), [№ 10428](#), [№ 10265](#), [№ 0247](#), [№ 0241](#), [№ 10202](#), а далі вже розглядатимемо з обговоренням.

Шановні колеги, займайте свої місця, будь ласка. Миколо Миколайовичу, вам особисте запрошення зайняти своє місце.

Шановні народні депутати, будь ласка, займіть своїх місця. Спробуймо ще раз провести сигнальне голосування. Я прошу народних депутатів: давайте ще раз зорієнтуємося щодо наявності потенціалу в залі. Будь ласка, займіть свої місця.

Шановні колеги, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань я пропоную провести ще раз сигнальне голосування. Нагадую, що необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натиснути зелену кнопку «За» та утримувати ці дві кнопки одночасно до завершення голосування, тобто до появи результатів на табло.

Шановні колеги, прошу взяти участь у сигнальному голосуванні. Прошу голосувати.

«За» – 242.

Голосували: за – 242, проти – 7, утрималися – 5. Усе, як завжди.

Шановні колеги, переходимо до порядку денного. Ще раз наголошую: на засіданні Погоджувальної ради всі фракції і групи затвердили порядок денний. Переходимо відразу до голосування без обговорення за такі законопроекти.

Перший проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення спроможності наглядових рад закладів охорони здоров'я та продовження спрощеного періоду реорганізації в державні некомерційні підприємства» ([№ 10094](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення спроможності наглядових рад закладів охорони здоров'я та продовження спрощеного періоду реорганізації в державні некомерційні підприємства» ([№ 10094](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 251.

Рішення прийнято.

Наступне питання – проект Постанови «Про попередній звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги» ([№ 10394](#)). Він також запропонований для голосування без обговорення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про попередній звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги» (№ 10394) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

«За» – 281.

Рішення прийнято.

Ідемо далі. Наступний проект Постанови «Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу та оцінки ефективності діяльності органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади в місті Києві – столиці України під час воєнного стану» ([№ 11038](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу та оцінки ефективності діяльності органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади в місті Києві – столиці України під час воєнного стану» (№ 11038) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 253.

Рішення прийнято.

Наступне питання ми також голосуємо без обговорення. Це проект Постанови «Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України у Міністерстві оборони України, Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, правоохоронних органах спеціального призначення, посади в яких комплектуються військовослужбовцями» ([№ 10428](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України у Міністерстві оборони України, Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, правоохоронних органах спеціального призначення, посади в яких комплектуються військовослужбовцями» (№ 10428)

у цілому з урахуванням пропозицій комітету та з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 273.

Рішення прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм європейського законодавства з питань роумінгу» ([№ 10265](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм європейського законодавства з питань роумінгу» за основу. Прошу голосувати.

«За» – 290.

Рішення прийнято.

Наступний проект Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Литовської Республіки про технічне та фінансове співробітництво» ([№ 0247](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Литовської Республіки про технічне та фінансове співробітництво» ([№ 0247](#)) за основу та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 285.

Рішення прийнято.

Наступний проект Закону «Про ратифікацію Протоколу про Правила визначення країни походження товарів до Угоди про створення зони вільної торгівлі між державами – учасницями ГУУАМ» ([№ 0241](#)). За нього також голосуємо без обговорення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Протоколу про Правила визначення країни походження товарів до Угоди про створення зони вільної торгівлі між державами – учасницями ГУУАМ» ([№ 0241](#)) за основу і в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 284.

Рішення прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у галузі будівництва» ([№ 10202](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у галузі будівництва» ([№ 10202](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 260.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, завершилися законопроекти, які ми голосували без обговорення.

З процедури – Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, це востаннє, коли щось буде проходити за листом. Або вносьте зміни до Регламенту, або перестаньте користуватися тим, що зробили «папереднікі», тому що дуже зручно постійно використовувати те, що мали б ви доопрацювати за ці два роки.

Або внесіть зміни до Регламенту, або не порушуйте його, тому що коли в нас немає розглянутих на засіданні комітету альтернативних законопроектів, коли їх не реєструють, тому що вам сказали так зробити, це ненормально.

Єдине, що вас рятує, що це питання стосується наших захисників і тих, кого ви тримаєте в строковиках уже стільки років. Це останній раз, коли я і мої колеги з «Розумної політики» не будемо вам у цьому заважати. Але наш альтернативний законопроект я доповім з трибуни і дуже сподіваюся, що корисні норми, які в ньому закладені, будуть враховані під час прийняття закону про демобілізацію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні народні депутати, на ваш розгляд вноситься проект Закону «Про внесення змін до глави XII «Прикінцеві положення» Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо строків строкової військової служби» ([№ 11035](#)) та альтернативний до нього законопроект [№ 11035-1](#).

Відповідно до статей 50, 96, 101 Регламенту Верховної Ради України до мене з листом звернулися уповноважені представники всіх депутатських фракцій і груп щодо необхідності невідкладного розгляду проекту Закону «Про внесення змін до глави XII «Прикінцеві положення» Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо строків строкової військової служби» ([№ 11035](#)).

Уповноважені представники депутатських фракцій і груп у листі зазначили щодо необхідності прийняття рішення *ad hoc* стосовно розгляду зазначеного законопроекту. Президентом України було визначено цей законопроект як невідкладний. Погоджувальною радою депутатських фракцій і груп також ухвалено відповідне рішення про невідкладний розгляд цього питання. Тому переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про включення проекту Закону «Про внесення змін до глави XII «Прикінцеві положення» Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо строків строкової військової служби» (№ 11035) та альтернативного до нього законопроекту № 11035-1 до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 296.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення строків внесення альтернативних законопроектів до початку розгляду питання та розгляд сьогодні на засіданні проекту Закону «Про внесення змін до глави XII «Прикінцеві положення» Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо строків строкової військової служби» (№ 11035) та альтернативного до нього законопроекту № 11035-1. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 283.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про обговорення питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 239.

Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питання. До слова...

Шановні народні депутати, можемо перейти до виступів: два – за, два – проти? (*Шум у залі*). З доповіддю?

Тоді давайте зробимо, як ми й домовлялися, щодо альтернативного законопроекту виступить Гончаренко, після нього – Разумков, потім відбудуться виступи: два – за, два – проти.

Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Друзі, оскільки немає кому доповісти президентський законопроект, доповідаю вам: нарешті питання строковиків вирішується! Знаєте, це те, до чого ми йшли рік. Законопроект про демобілізацію строковиків я подав рік тому. Мені казали: ні, це неможливо, цього не буде.

Друзі, хто такі строковики? Це молоді хлопці, які служать уже четвертий рік. Не рік, не два, не три роки, а четвертий рік! Їх тримали просто як кріпаків. Такого не може бути. Після того, як скасували «тридцятку», вони з 1 лютого минулого року отримували 500 гривень на місяць, не мали жодного дня відпустки!

Минулого року вдалося домогтися ухвалення законів, прийняття яких я добивався. Відпустка строковикам тривалістю 30 днів на рік – слава Богу, з'явилася. Закон, за який ми проголосували, про доплату 6 тисяч гривень строковикам, щоб вони хоча б щось отримували, який запрацював з 30 червня, уряд довго не виконував, нарешті з боями восени почав виконувати. Але головне питання – відпустити їх додому, так і не вирішилося. Ну, скільки можна їх тримати? Нарешті зараз ми маємо унікальну можливість хоча б щось хороше зробити Верховною Радою – відпустити цих хлопців, які свій борг перед державою віддали, додому.

У президентському законопроекті не було жодного слова про відстрочку, а це ключове, бо який сенс відпустити їх, а зразу після того забрати і відправити на нуль?! Ні, вони заслужили на відстрочку. У моєму альтернативному законопроекті передбачено 12 місяців відстрочки, і Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки це підтримав.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Разумков Дмитро Олександрович. Будь ласка.
Після цього співдоповідь Олександра Михайловича Завітневича.

РАЗУМКОВ Д.О. Коли мені і нашій команді «Розумна політика» розповідали, що не відпустять строковиків, і це казала влада, яка сьогодні вносить даний законопроект, ми все рівно за це билися. Ми повернули нормальне, гідне забезпечення, дали можливість не підписувати контракт, а мобілізуватися тим, хто хотів би це зробити. І сьогодні нарешті, хоча дуже пізно, у стінах Верховної Ради розглядається важливий законопроект. Але влада так боїться розумних ідей і думок, що навіть не зареєстрували наш проект закону, яким пропонується для людей після чотирьох років несення служби хоча б півроку відстрочки до мобілізації. Президентський законопроект дозволяє завтра, після демобілізації, знову забрати хлопців до лав Збройних Сил України. Це неправильно, це навіть не 36 місяців, як передбачено в урядовому законопроекті про демобілізацію або мобілізацію, а 48 місяців. Наші діди під час Другої світової війни менше воювали, аніж наші строковики, а ви за це голосуєте.

Я не блокуватиму, хоча в мене є всі правові норми не допустити цього, але сподіватимуся, що обіцянку врахувати це в законі про мобілізацію, буде виконано, і наші хлопці, які на це заслуговують, це отримають.

А сьогодні ми знову бачимо свавілля, коли за командою Офісу Президента альтернативні розумні законопроекти не вносяться в зал, блокуються, ще й не дуже хочуть, щоб інші депутати виступали. Якби вони могли, то взагалі закрили б Раду і повісили амбарний замок, щоб у нас не було ані демократії, ані свободи, ані верховенства права, ані захисту прав наших захисників.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова для співдоповіді запрошується голова Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Олександр Михайлович Завітневич. Будь ласка.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Відповідно до доручення Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 23 лютого 2024 року ухвалив рішення за наслідками розгляду в першому читанні рекомендувати Верховній Раді України таке.

Перше. Включити законопроекти № 11035 та № 11035-1 до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Друге. Відповідно до частини четвертої статті 102, пункту 1 частини першої та частини другої статті 114 Регламенту Верховної Ради України за результатами розгляду законопроекту № 11035 в першому читанні прийняти його за основу та в цілому з урахуванням пропозицій комітету.

Третє. Запропонувати Верховній Раді України в разі прийняття законопроекту № 11035 в цілому доручити комітету під час підготовки тексту прийнятого закону для підпису Головою Верховної Ради України здійснити спільно з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України його техніко-юридичне доопрацювання.

Четверте. Альтернативний законопроект № 11035-1 відхилити.

Шановні колеги, у пропозиціях комітету зазначена відстрочка від мобілізації на 12 місяців після демобілізації строковиків.

Прошу підтримати основний законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ви зрозуміли, що буде голосуватися основний законопроект з пропозиціями комітету, в якому передбачено не шість місяців, а саме 12 місяців. Правильно?

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи: два – за, два – проти.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Михайлович Цимбалюк, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, нарешті буде справедливість, за яку боролася в тому числі й наша фракція. Про це ми говорили і на засіданнях робочої групи, і Юлія Тимошенко як наш лідер. Дякую

представникам усіх фракцій і груп, які були членами робочої групи. Ми чітко казали, що строковиків необхідно негайно демобілізувати. Це ті хлопці, які переслужили, хто два, а хто й три роки. Це люди різних професій. Держава витратила на утримання строковиків 6 тисяч гривень та кошти на їх матеріально-технічне забезпечення. Вони благали і благають: демобілізуйте нас і ми будемо займатися цивільним життям, будемо працювати і платити податки, дайте нам рік для можливості відновитися. Велика частина з них хочуть відразу ж мобілізуватися на загальних підставах, підписати контракт і, маючи військовий досвід, продовжити захищати державу.

Таким законом ми ставимо крапку, далі держава переходить на іншу форму військової служби – відсутність строковиків. Ми знаємо, що не все було гаразд у строковій службі. Важливо, що нам вдалося відстояти норму про 12 місяців, бо були різні пропозиції. Дякую представникам Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки, бо це була їхня принципова позиція. Залишилося просити Верховного Головнокомандувача підписати указ після ухвалення цього закону, щоб ці люди були негайно демобілізовані.

Слава Україні!

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Степан Іванович Кубів, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

КУБІВ С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане Голово, прошу передати слово Ірині Фріз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Фріз. Будь ласка.

ФРІЗ І.В. Шановні колеги, дійсно, цей законопроект про справедливість, це дуже добре, і треба вітати і ініціативу Президента, і ініціативу авторів альтернативних законопроектів щодо виокремлення саме цієї норми і внесення її як окремого законопроекту до Верховної Ради, не очікуючи, поки буде розглядатися загальний законопроект, присвячений змінам до закону про мобілізацію. Насправді ми маємо ситуацію, коли так сталося, що після зустрічі фракції «Слуга народу» з Президентом України відбулося внесення зазначеної ініціативи. Можливо, це ви вплинули на Верховного Головнокомандувача, і я можу вас з цим вітати.

Водночас внесений законопроект, як і все, що було до того внесено і розроблено Міністерством оборони, потребував доопрацювання. Дякую членам Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки за, дійсно,

принципову позицію щодо необхідності до рішення комітету внести норму про відстрочку для строковиків, які можуть бути звільнені указом Президента. Тепер уся відповідальність за звільнення строковиків за таким законом покладатиметься на Верховного Головнокомандувача, на Президента Зеленського, і від його благої волі залежатиме, коли саме будуть звільнені строковики.

Разом з тим законопроект потребує ухвалення нами, і я вітаю з цим парламент. Впевнена, що він не забариться з його підписанням, а отже, строковики та їхні родини матимуть можливість побачити своїх близьких уже незабаром вдома.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Рахманіну Сергію Івановичу, фракція політичної партії «Голос».

РАХМАНІН С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Роману Костенку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роман Костенко. Будь ласка.

КОСТЕНКО Р.В. Доброго ранку, шановні колеги. Дійсно, це важливий проект закону. Мабуть, настав час, як кажуть, популярних рішень, тому що ми знаємо, що ця норма розроблялася в законопроекті про мобілізацію, але було прийнято рішення подати проект щодо строковиків раніше. Учора на засіданні комітету ми також говорили, чому цей законопроект був так швидко виокремлений. Головне, щоб він пройшов до кінця процедури і його не спіткала доля законопроекту про зменшення призовного віку до 25 років, який так само необхідно прийняти Верховною Радою.

Але ми також маємо розуміти, з якими труднощами зіткнемося, бо хлопці отримують можливість демобілізуватися, коли буде рішення Президента, а потім Міністерство оборони має знайти, де взяти ще більш ніж 15 тисяч людей їм на заміну після того, як мобілізацію було провалено. Це також складне рішення, і від нього залежатиме, коли ці хлопці зможуть демобілізуватися, а ми встановлюємо для них строк 12 місяців.

Тому зараз важливо, як ми зробили до цього, підвищити рівень мотивації військовослужбовців, щоб хлопці, які демобілізуються, не сиділи рік вдома, а ставали на захист країни. Для цього потрібно допрацьовувати і ветеранську політику, і політику фінансового забезпечення, яку ми виписали в законопроекті [№ 11012](#), що дає змогу військовослужбовцям нормально працювати та отримувати хороше грошове забезпечення і соціальні пільги.

Я прошу зал підтримати цей законопроект. Так ми швидше наберемо професійний мобілізаційний ресурс, який нам потрібен, а не просто буде мобілізація заради мобілізації.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федір Володимирович Веніславський, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

Шановні колеги, це буде завершальний виступ, і потім будемо голосувати за пропозицію прийняти законопроект за основу і в цілому з рекомендаціями комітету.

Будь ласка, Федоре Володимировичу.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово, шановні колеги! Законопроект, який ми розглядаємо, без перебільшення, є дуже важливим, соціально затребуваним і довгоочікуваним сім'ями і самими військовослужбовцями строкової служби.

На превеликий жаль, агресивна терористична війна, яку розв'язала російська федерація, внесла корективи в тому числі і в строки проходження строкової військової служби, тому що законодавство про правовий режим воєнного стану, про військову службу передбачає, що під час дії правового режиму воєнного стану звільнення зі строкової військової служби не відбувається до завершення цього правового режиму.

Фактично військовослужбовці строкової служби, які за рішенням Верховного Головнокомандувача, Головнокомандувача Збройних Сил не застосовувалися у військових діях, стали свого роду заручниками і виконували свої службові обов'язки, при цьому не маючи можливості бути звільненими. Частково цю проблему ми вирішили, дозволивши строковикам укладати контракти. Частина строковиків уклали контракти на проходження військової служби, і на сьогодні вони в складі сил безпеки і оборони виконують бойові завдання.

Цей законопроект, ініційований Президентом України і розроблений спільно з Міністерством оборони Комітетом з питань національної безпеки, оборони та розвідки, ми доопрацювали і запропонували у фінальному варіанті, щоб військовослужбовці строкової служби, які будуть звільнені, мали можливість отримати відпустку терміном 12 місяців. Тому питання соціальної справедливості в ньому вирішено. Я переконаний, що весь зал має згуртуватися і підтримати цей законопроект.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту. Прошу всіх підготуватися до прийняття рішення, включаючи народних депутатів, які ще не готові до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до глави XII «Прикінцеві положення» Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо строків строкової військової служби» ([№ 11035](#)) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 317.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до глави XII «Прикінцеві положення» Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо строків строкової військової служби» ([№ 11035](#)) у цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідним техніко-юридичним доопрацюванням. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 319.

Рішення прийнято.

Вітаю, колеги.

Покажіть по фракціях і групах.

Дякую, шановні колеги. Оце єдність!

Ідемо далі. Наступне питання – проект Постанови «Про визнання права інгуського народу на створення незалежної суверенної національної держави, засудження злочинів Росії проти інгушів та відновлення територіальної цілісності Інгушетії» ([№ 10344](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 233.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ми домовлялися провести виступи: два – за, два – проти. Прошу фракції і групи записатися на виступи в обговоренні цього законопроекту: два – за, два – проти.

Олексій Гончаренко, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Прошу передати слово Володимиру В'ятровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Михайлович В'ятрович. Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Саме сьогодні, 23 лютого, виповнюється рівно 80 років з дня початку депортації сталінським комуністичним режимом чеченського та інгуського народів. Дуже символічно, що після ухвалення постанови про засудження геноциду чеченського народу і визнання Чечні окупованою росією територією ми розглядаємо проект

постанови про засудження злочинів росії проти інгуського народу і підтримку боротьби інгушів за свою свободу.

Інгуський народ як мінімум тричі зазнавав жорстоких репресій від російської імперії і перебував на межі знищення: у ХІХ столітті, коли росіяни завойовували Північний Кавказ, у 1944 році, коли Сталін влаштував депортації, і в 1992 році, коли тисячі інгушів були вбиті російськими військами під час придушення їхнього руху за свободу і незалежність.

Сьогодні Інгушетія перебуває під жорстокою російською окупацією, нищаться ключові державні інституції цього народу (посада Президента і його всенародне обрання, муфтїят, рада тейпів), нищиться національна ідентичність інгушів, розгортаються жорстокі репресії проти діячів цього національного руху. Тому дуже важливо, щоб Україна на весь світ заявила про підтримку боротьби інгуського народу. Наш проект постанови базується на Конвенції ООН про запобігання злочину геноциду та покарання за нього та інших документах ООН про права інгуського народу на самовизначення. Цим документом ми визнаємо право інгуського народу на створення незалежної національної держави.

Ухвалення цього проекту постанови має стати черговим актом підтримки поневолених російською федерацією народів. Гасло українських повстанців «Воля народам! Воля людині!» сьогодні актуальне як ніколи, бо від того, наскільки ми зможемо підтримувати й активізувати боротьбу поневолених росією народів, залежать і наша перемога, і наша національна безпека.

Закликаю всіх проголосувати за цей проект постанови і впевнений, що ми повинні виходити вже на державну політику в підтримці поневолених народів. Тимчасова спеціальна комісія...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Володимире Михайловичу.

Ігор Гузь, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

ГУЗЬ І.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 19, Волинська область, самовисуванець). Шановні друзі! Багато з вас з нерозумінням поставилися до цього проекту постанови: де ми, а де Інгушетія і таке інше. Але я хочу сказати кожному з присутніх тут і українському народу: наше завдання зробити все можливе, щоб підтримати поневолені російською федерацією народи. Тому наша війна має вестися не лише на Донбасі, на півдні, на сході України, а разом з поневоленими народами, зокрема, і на Кавказі. Ми маємо зробити все можливе, щоб полум'я боротьби палало й там.

Ви знаєте, скільки своїх синів і дочок поклала Ічкерія, щоб стати незалежною. Тому питання Дагестану, Карачаєво-Черкесії, Калмикії, Інгушетії, Татарстану, багатьох інших територій – це наш національний інтерес. Тому з юридичної точки зору ми робимо дуже правильну, адекватну дію.

Хочу подякувати Ярославу Юрчишину, який декілька місяців очолював тимчасову слідчу комісію з цього приводу. Перекоаний, що це тільки початок. Ще раз кажу, ми маємо зробити все можливе, щоб полум'я боротьби палало на Кавказі. Наше завдання – об'єднати максимальну кількість усіх, хто в цьому зацікавлений. Я впевнений, що рано чи пізно імперія зла – російська імперія розпадеться і на Кавказі будуть незалежні держави, які підтримуватимуть Українську державу, – Інгушетія, Дагестан, Ічкерія і багато інших.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Слово надається народному депутату Цимбалюку Михайлу Михайловичу, фракція «Батьківщина». Після цього ще виступить Веніславський, 1 хвилина, і переходитимемо до голосування.

Михайло Михайлович передає слово Валентину Наливайченку.

Будь ласка, пане Валентине.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний пане Голово, пані та панове, дорогі наші захисники! Саме тому, що ви б'єтеся за свободу України, ми підтримуємо свободу всіх народів у світі, особливо тих, які прагнуть і точно вийдуть з тюрми народів – російської федерації. Ми підтримуємо боротьбу інгуського народу і знаємо, скільки страждав цей народ від катівень, від депортації Сталіна, від того, що навіть з фронту під час Другої світової інгушів забирали і разом із сім'ями виселяли аж до Азії. Це все робив сталінський режим, спадкоємцем якого став путінський режим.

Фракція «Батьківщина», безумовно, розуміє і підтримує боротьбу за самовизначеність, незалежність, волю інгуського народу, як і інших народів, які поділяють нашу боротьбу за свободу, за незалежність, за право жити вільно на рідній землі.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Завершальне слово – Веніславський Федір, і після цього... А, вас двоє виступатиме, так?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Дякую. Шановний пане Голово, шановні народні депутати, проект постанови, який ми зараз розглядаємо, має дуже важливе, принципове значення, оскільки демонструє наше ставлення до визволення народів, поневолених імперією зла, якою є російська федерація. Росія завжди протягом усієї своєї історії поневолювала будь-які народи, які мали відчуття волі, дух свободи. Інгушетія – один з дуже яскравих прикладів. У 1944 році мала місце

депортація інгуського народу, у 1990 році народ Інгушетії проголосив Декларацію про державний суверенітет, а в 1992 році росія збройними силами їх придушувала. Тож за свободу Інгушетії, за свободу всіх поневолених народів росії!

МЕЗЕНЦЕВА М.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (одномандатний виборчий округ № 168, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую всім членам ТСК, всім професіоналам, які щоденно працюють над деколонізацією імперії зла російської федерації, яка до сьогодні чинить геноцид...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, будь ласка, підготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про визнання права інгуського народу на створення незалежної суверенної національної держави, засудження злочинів Росії проти інгушів та відновлення територіальної цілісності Інгушетії» ([№ 10344](#)) у цілому з врахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 248.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах. Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до наступного питання порядку денного. Це проект Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав, міжнародних організацій та парламентських асамблей у зв'язку з другою річницею повномасштабного збройного вторгнення російської федерації в Україну та десятою річницею протистояння Українського народу збройній агресії російської федерації» ([№ 11019](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 264.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою.

«За» – 226.

Рішення прийнято.

Для доповіді від авторів запрошується Голова Верховної Ради України Руслан Олексійович Стефанчук (*Оплески*).

СТЕФАНЧУК Р.О., Голова Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні друзі! Насамперед я хочу подякувати великій кількості співавторів, які долучилися до підписання цього проекту постанови. Справді, парламентська реакція на другий рік повномасштабного вторгнення має бути дуже жорсткою і однозначною. Саме тому ми разом з вами внесли цей проект постанови, в якому звертаємося до парламентів та урядів іноземних держав, міжнародних організацій та парламентських асамблей у зв'язку з другою річницею повномасштабного збройного вторгнення російської федерації та десятою річницею протистояння українського народу збройній агресії російської федерації.

Шановні колеги, у проекті постанови ми закликаємо уряди та парламенти іноземних держав, міжнародних організацій та парламентських асамблей взяти активну участь у реалізації Формули миру Президента України Володимира Зеленського, консолідувати зусилля всіх партнерів щодо збільшення військової допомоги силам безпеки і оборони України, посилити політико-дипломатичний тиск на російське керівництво для невідкладного виведення російських окупаційних військ, посилити санкційний тиск та забезпечити безумовне дотримання санкцій проти російської федерації та розробити, вдосконалити і впровадити правові механізми конфіскації та використання заморожених російських активів.

Шановні колеги, з цієї трибуни я хочу ще раз сказати, що дуже добре пам'ятаю, що відбувалося два роки тому в цьому залі, і подякувати кожному з вас за вашу позицію, яку ви тримаєте у своїх серцях впродовж цих двох років. Перекоаний, що така постанова стане черговим актом, яким парламент продемонструє свою єдність, а також однозначну позицію щодо агресора.

Разом переможемо! Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Для співдоповіді від комітету запрошується голова Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Олександр Олександрович Мережко. Будь ласка.

МЕРЕЖКО О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Сьогодні ми розглядаємо проект Постанови Верховної Ради України «Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав, міжнародних організацій та парламентських асамблей у зв'язку з другою річницею повномасштабного збройного вторгнення російської федерації в Україну та десятою річницею протистояння Українського народу збройній агресії російської федерації».

Метою проекту постанови є прийняття звернення Верховної Ради України до міжнародної спільноти з метою закликати уряди та парламенти іноземних держав, міжнародні організації та парламентські асамблеї взяти активну участь у реалізації Формули миру Президента України Володимира Зеленського, збільшити військову допомогу силам безпеки та оборони України, посилити політико-дипломатичний тиск на російське керівництво для невідкладного виведення російських окупаційних військ, інших збройних формувань та злочинних організацій, підконтрольних російській федерації, з усієї території України в межах її міжнародно визнаного державного кордону, посилити санкційний тиск та забезпечити безумовне дотримання санкцій проти російської федерації, прискорити розроблення і впровадження правових механізмів конфіскації та використання заморожених російських активів тощо.

Комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України включити згаданий проект постанови до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання, прийняти його за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок та із запропонованими комітетом змінами та доповненнями.

Тож, шановні колеги, прошу підтримати рішення Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва та прийняти згаданий проект постанови за основу і в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок та з запропонованими комітетом змінами та доповненнями.

Дякую за увагу.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Олександровичу.

Шановні колеги, прошу фракції і групи записатися на виступи для обговорення цього проекту постанови: два – за, два – проти, і будемо голосувати.

Слово надається народному депутату Задорожньому Миколі Миколайовичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

ЗАДОРЖНИЙ М.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 162, Сумська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Марії Мезенцевій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марія Мезенцева. Будь ласка.

МЕЗЕНЦЕВА М.С. Шановний спікер, шановні колеги, сьогодні, будучи в цих стінах, ми дякуємо нашим неймовірним силам оборони. Кожен пункт плану миру Президента Зеленського, адресований парламентським асамблеям, парламентам світу та їх урядам, націлений на єдине – на справедливий мир, але першочергово – на перемогу кожної сім'ї, яка зможе отримати репарації

і компенсації, на перемогу кожної матері, дружини, українки, українця, які чекають з полону своїх родичів, кожної дитини, яка повернеться додому з незаконної масової депортації на територію Білорусі та Єрефії. Сьогодні кожен в Україні розуміє необхідність спецтрибуналу за злочин агресії, щоб наступні агресії ніколи не повторилися у світі.

Ми бачимо, що диктатор не зупиняється і йде на наступний термін. Але вуаля – він нелегітимний, і це визнали 46 парламентів країн Ради Європи і доєднуються парламенти інших країн світу. Ми чекаємо на підтримку наших друзів зі Сполучених Штатів Америки, тому що вони розуміють, це вклад в їхній виробничо-промисловий комплекс, кожен долар залишається вдома, в США, це вклад у робочі місця і в платників податків.

Сьогодні ми також говоримо і про невідомий донині своєю масовістю і жорстокістю злочин екоциду. Наші річки отруєні, у них падають іранські дрони «Герань-2», їх отруюють через влучання в об'єкти критичної інфраструктури.

Друзі, потреба номер один, і ми продовжуємо це рухати на парламентському рівні, це роблять Президент і уряд, – ППО, більше систем РЕБ. Ми виходимо на новий рівень захисту щодо дронів-розвідників...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Клименко Юлія Леонідівна, фракція «Голос». Будь ласка.

КЛИМЕНКО Ю.Л., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Прошу передати слово Соломії Бобровській. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соломія Анатоліївна Бобровська. Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А., *член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Фракція «Голос». Ви знаєте, я дуже добре пам'ятаю вечір 23 лютого, голосування за введення правового режиму надзвичайного стану, як ми всі були розслаблені, ніхто не вірив, не готувався, а можливо готувався і знав. Точно готувалися ті люди в залі, які чекали окупації і чекають, напевно. Мені дуже прикро, що за два роки парламент неспроможний прийняти рішення щодо складання мандатів такими людьми, які присутні в нашому залі. Це перше.

Друге. Я хочу подякувати не лише силам безпеки і оборони, тому що, на мою думку, кожен українець і українка чинили спротив і розвіяли міф наших партнерів, які за стільки часу не могли вивчити українське суспільство й українців, те, що кожна жінка від Конотопу до Волині, від Харківської області до Одещини стане на захист своєї країни, що кожен чоловік не втікатиме, а боронитиме свою країну. Саме тому Україна вистояла.

Дякую кожному солдату, сержанту, офіцеру – і тим, хто надягнув форму, і тим, хто сьогодні сидить у залі, але активно працює і служить у рядах сил безпеки і оборони, за те, що ми як інституція витримали і виконуємо свою роботу.

Мені дуже прикро, що парламент не втримує темпу Президента України, який задав величезну швидкість і інший зразок якості в міжнародній політиці. Те, що ми сьогодні звертаємося і продукуємо чергові папери, звичайно, важливо, але це доволі слабо і виглядає десь нікчемно на фоні того, як працює Президент, а ми як парламентарії сидимо в Україні, в Києві, у своїй бульбашці і намагаємося до когось звернутися.

У мене прохання до президії Верховної Ради, до спікера, все-таки нарешті пояснити виконавчій владі, де її місце, що вона не може забороняти законодавчій владі виїжджати за межі і працювати згідно з Конституцією. Для цього ми і воюємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Миколі Івановичу Кучеру, депутатська група «Довіра».

Павло Андрійович Бакунець. Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А. Шановний пане Голово, шановні народні депутати, звичайно, сьогодні ми підтримуємо це звернення до міжнародної спільноти, до парламентів та урядів різних країн. Однозначно, ще з початку потрібно сказати, що ця велика пухлина, котра розростається з кремля, стримують найвідважніші воїни в цілому світі – Збройні Сили України. Це коштує, на жаль, багатьох життів. Безумовно, українська армія й надалі стримуватиме агресора, однак ми потребуємо й міжнародної підтримки. Тому сьогодні, у переддень другої річниці повномасштабного вторгнення, у десятій рік великої війни ми звертаємося до наших міжнародних партнерів з проханням надати як фінансову, так і матеріально-технічну допомогу для українського воїна, для українського війська, щоб ми могли здолати ворога, який загрожує не лише Україні, а й цілому демократичному світу.

Хочеться вірити, що найближчим часом міжнародні партнери нададуть нам кошти, допоможуть зброєю, боєприпасами, допоможуть з логістикою на кордоні. А в іншому разі, на жаль, дорогі сусіди, дорогі наші партнери, може статися так, що відважні польські фермери, які кидаються під українське зерно, будуть змушені кидатися під російські танки. Тому ми звертаємося про допомогу, а відтак здобудемо перемогу.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Гончаренко, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

Після цього ще виступить Юрій Павленко, і голосуємо.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Друзі, сьогодні, на одинадцятому році війни і коли закінчується другий рік повномасштабного вторгнення, ми приймаємо рішення про звернення до світу. А ще сьогодні «День захитника отечества» в орків, їхнього оркського «отечества». Найкраще їх привітали з цим святом Збройні Сили України. Хочу зачитати це привітання. Це зведення Генерального штабу України: орієнтовні втрати противника за ці два роки – 408 тисяч знищених окупантів, 339 знищених літаків, 325 знищених гелікоптерів, 6 тисяч 526 знищених танків, 7 тисяч 628 знищених БПЛА оперативно-тактичного рівня, 12 тисяч 400 знищених бойових броньованих машин, 1900 знищених крилатих ракет, 9 тисяч 916 знищених артилерійських систем, 25 знищених кораблів, один знищений підводний човен, 999 знищених РСЗВ. Друзі, оце найкраще привітання від Збройних Сил України!

Рівно два роки тому, у ці хвилини з цієї трибуни я, звертаючись до окупантів сказав: «Добро пожаловать в ад!». Якщо ви сюди зайдете, ви звідси вже ніколи не вийдете! І я кажу вам ще раз: якщо ви не зупините цю війну і не заберетеся геть з нашої землі, через рік буде нове зведення і ще сотні тисяч з вас лежатимуть у землі! «Добро пожаловать в ад!».

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Юрію Олексійовичу Павленку, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги, шановний український народе! Ми підтримуємо це звернення Верховної Ради України до парламентів, до урядів світу щодо продовження тиску на російського агресора і підтримки України. Підтримка світу, підтримка міжнародних організацій, те, що багато країн сьогодні об'єдналися навколо України, – це один з ключових факторів, запорука нашої перемоги. Це те, що нам дає сьогодні, можливо, вперше за 300 років, перемогти російського агресора.

Але не менш важливими є єдність українського суспільства, відсутність політиканства, відсутність ситуації, коли той чи інший ставить свої інтереси чи своєї політичної сили вище інтересів Української держави. Сьогодні ми всі маємо об'єднатися навколо оборони країни, навколо нашої перемоги, навколо підтримки сил оборони. Кожна гривня...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення (*Шум у залі*). Ще Соболев, 1 хвилина.

А я прошу народних депутатів зайняти свої місця, тому що після цього ми будемо голосувати.

Сергій Владиславович Соболев. Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! Два роки відкритої агресії російської федерації і десять років війни – це не все, а фактично 300 років війни за незалежність України. Але ця війна має і свої особливості. Путінський режим повністю повторює злочини нацистського, фашистського, гітлерівського режиму. Подивіться на останні заяви і дії ката путіна і його так званої армії. Це повністю копіювання Другої світової війни, коли гітлерівська армія йшла по трупах і вчиняла злочини, які потім були засуджені міжнародною спільнотою.

Для нас тепер найважливіше, щоб ми зробили висновки і не лише ми, бо це звернення до міжнародної спільноти. Зброя без будь-яких обмежень, але дуже важливі і санкції...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього проекту. Переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів іноземних держав, міжнародних організацій та парламентських асамблей у зв'язку з другою річницею повномасштабного збройного вторгнення російської федерації в Україну та десятою річницею протистояння Українського народу збройній агресії російської федерації» ([№ 11019](#)) у цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 309.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка. Дякую.

Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення онлайн комунікації з платниками податків та уточнення окремих положень законодавства» ([№ 9662](#)). Друге читання.

На засіданні Погоджувальної ради ми домовилися про такий регламент: 2 хвилини – виступ Гончаренка, до 10 хвилин – виступ Южаніної, фракція «Голос» і Кривошеєв – по одній поправці на підтвердження. Так, шановні колеги? А, і Власенко ще виступить від фракції «Батьківщина». Добре.

Гончаренко. Будь ласка, 2 хвилини. Чи Разумков виступатиме?

Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Друзі, зараз ми розглядаємо важливий проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення онлайн комунікації з платниками податків та уточнення окремих положень законодавства». Але хочу повідомити буквально останню новину. НАЗК, до речі, за заявою, я так розумію, нашого колеги Ярослава Железняка, склало протокол про адміністративне правопорушення стосовно заступника Керівника Офісу Президента Ростислава Шурми у зв'язку з порушенням ним вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Пан Шурма створив при Офісі Президента комітет з електроенергетики, де сам головував. Як зазначає НАЗК, рішення, які там приймалися, а саме про створення умов для успішного бізнесу його брата за рахунок прийняття необхідних рішень дотичними до ринку електричної енергії державними органами і компаніями, мали вплив на задоволення приватного інтересу високопосадовця Ростислава Шурми.

Друзі, ми можемо прийняти будь-який закон, будь-яке звернення, але, якщо наші високопосадовці ухвалюватимуть рішення лише у власних інтересах та в інтересах своїх родин, якщо вони порушуватимуть закони, займатимуться корупцією, якщо продовжуватиметься податковий терор підприємств, які ще працюють, продовжуватиметься все те, що відбувається на митниці, то жодного сенсу в цьому прийнятті не буде, тому що наші закони будуть просто папірцями, які можна друкувати на м'якому рулонному папері, так буде зручніше його використовувати.

Тому, друзі, треба боротися з корупцією і зловживаннями – це найголовніше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Далі Южаніна. Будь ласка, 10 хвилин.

Прошу, Ніно Петрівно.

ЮЖАНІНА Н.П. Шановні колеги, цей проект насправді тільки починався з того, що в назві були слова – щодо вдосконалення онлайн комунікації. На зараз цей проект – така собі новорічна ялинка, і це повторюється майже в кожному проекті закону, де застосовується стаття 116 Регламенту.

Ви весь час апелювали до минулих скликань, а я хочу, щоб усе суспільство знало, що парламент цього скликання відрізняється тим, що кожен його проект закону до другого читання – це збірка змін з усіх питань, у тому числі й до багатьох інших законів.

Тепер звертаюся до вас, пане Голово Верховної Ради України. Мене дуже непокоїть неврахування моїх 24 поправок, із них 10 враховані частково, на 90-99 відсотків, хоча напроти них написано «відхилено», тому що ви зараз застосовуєте таку практику формування таблиць до другого читання. Я з цим не погоджуюся, ви зовсім не даєте мені можливості проявляти ініціативу і працювати в законодавчому полі, бо мої ініціативи нібито вважаються відхиленими. Дякую, що їх враховують в комітетських поправках, але хотіла б, щоб зазначалося, що це мою поправку враховано.

Наступне. Якщо говорити про онлайн комунікації і все, що вдалося зробити з одного речення...

Колего в зеленому светрі, якщо можна, присядьте, будь ласка, я хочу бачити Стефанчука і його реакцію.

Просто зверніть на це увагу, щоб поправками... (*Шум у залі*). Ну, я не знаю, «збивають», «не збивають», але це свідомо вбиває мою ініціативу працювати далі.

Щодо поправок. Якщо брати онлайн комунікації, то комітет дійсно добре попрацював, бо врахували більшість можливостей, де платник податку може спілкуватися з податковим органом через відеоконференції, через запрошення до онлайн-розгляду різних питань. Насправді ми вже вирости до того, що більшість зустрічей чи врегулювання питань так і відбувається, але це ще додатково буде закріплено в усіх статтях Податкового кодексу.

Що дуже хвилює? Те, що ми системно так і не підійшли до питань врегулювання: як наша держава реагує і допомагає постраждалим під час війни. Я не хочу зараз наводити приклади нашого ворога, але зрозумійте, ми дуже багато говоримо про мобілізацію, і увесь час кажемо лише про покарання за відмову від неї, про притягнення до відповідальності тих, хто ухиляється, і зовсім не говоримо, з чим зіштовхуються родини військовослужбовців, що відбувається з цивільним населенням під час авіаударів, які є можливості вижити в тих родин, які постраждали або втратили годувальника чи годувальницю. Тому я дякую, що в цьому питанні знайшли порозуміння і мені вдалося запропонувати до цього законопроекту декілька норм.

Сьогодні під час «години запитань до Уряду» ми чули інформацію про складність отримання посвідчення учасника бойових дій. А в нас вся допомога не оподатковується, якщо її отримують саме учасники бойових дій або родини загиблих учасників бойових дій, тобто прив'язана до того, що ці родини і учасники повинні мати таке посвідчення. Але понад 80 відсотків наших героїв і досі його не мають. Думаю, в цьому напрямі буде щось рухатися. Дякую, що ми змогли провести додатково один пункт стосовно військовослужбовців, які зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я, членів сімей таких військовослужбовців. Якщо допомога надається благодійними фондами для лікування, підтримки таких родин, вона не буде оподатковуватися податком на доходи фізичних осіб. Це перше.

Друге. Що було дуже важливо? Я не могла зрозуміти, чому людям і бізнесу в тих регіонах, де відбулася обов'язкова евакуація населення, нарахували за 2022 і 2023 роки всі місцеві податки: і на землю, і на нерухоме майно. Як наша країна може це дозволити? Здавалося б, це питання органів місцевого самоврядування, але ніхто не приймає ніяких рішень. Коли людям прийшли податкові повідомлення-рішення і почалося нарахування заборгованості з плати за землю та податку на нерухомість, вони почали кликати всіх депутатів на допомогу, щоб щось робили. Знайшли компромісне рішення: щоб не втручатися в роботу місцевого самоврядування і не зменшувати його значимості, внесли норму про обов'язкову пільгу або зменшення до нуля цих податків.

Це обов'язкове рішення, яке мають прийняти місцеві органи влади, щоб люди, які не можуть користуватися ані землею, ані нерухомістю, бо саме держава сказала обов'язково звідти виїжджати, і продовжує евакуюювати звідти людей, не платили ці податки.

Наступне. Дуже болюче питання. Ми прийняли рішення: якщо майно, зареєстроване в реєстрі житлової чи нежитлової нерухомості, постраждало чи знищено внаслідок бойових дій, податок на нерухоме майно не сплачується. Але податок на землю під таким нерухомим майном, виявляється, сплачується. Тому довелося унормувати це положення і дозволити не сплачувати податок на землю з певними обмеженнями. Цей компроміс також погоджено з Міністерством фінансів.

Що дуже важливо врегулювати? Я зараз звертаюся до вас, ідеться про велику поправку, яку не підтримано. На засіданнях комітету, коли голова комітету запитує представників Мінфіну, підтримують вони чи ні, відповідь завжди – ні, не підтримуємо. Ніхто не хоче вникати в питання, розбиратися по суті. Тому, на жаль, наступну поправку не підтримано.

Ви знаєте, на сьогодні в Україні померло 20 тисяч громадян, у свідоцтвах про смерть яких зазначено, що вони загинули саме внаслідок артобстрілу. Це не військові, це цивільні громадяни, це годувальники, які не можуть тепер утримувати свої сім'ї. Я запропонувала поправку про те, щоб юридичні особи, де ці люди були штатними працівниками, за рахунок прибутку після оподаткування, могли виплачувати допомогу таким родинам, чим стимулювали б їх залишатися в Україні. Уявіть, як родина, яка потрапила в таку ситуацію і втратила годувальника чи одного із членів сім'ї, який заробляв гроші, далі виживатиме. В Україні на законодавчому рівні не передбачено жодної підтримки таких родин. А мені Мінфін каже: допомагайте, скільки хочете, тільки нехай платять 19,5 відсотка з цієї допомоги. Хіба це чесно? У свідоцтві про смерть 20 тисяч загиблих є таке зазначення, і ніхто не хоче, щоб за рахунок прибутку вже після оподаткування юридична особа допомагала. Скільки ще можна товктися навколо цього питання? Ми зараз говоримо про страшну ситуацію, коли на фронті йдуть важкі бої, багато людей продовжує виїжджати з України. Ми маємо не рахувати ті дві копійки, які нібито не заплатить родина, яка отримає допомогу від юридичної особи. І, до речі, я знову повертаюся до практики нашого агресора – вони це роблять, а ми не хочемо цього робити.

А як ми говоримо стосовно людей, які загинули? Наприклад, ви кажете, що все стабільно в Києві, Львові. Скільки зараз людей страждає і скільки потрапляє під ці артобстріли? 20 тисяч – колосальна цифра! Я дуже прошу звернути на це увагу, повернутися до розгляду запропонованої поправки і все-таки вирішити таке нагальне на сьогодні питання.

У цілому ми будемо голосувати за проект, незважаючи на ті часткові недоліки, які в ньому є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ніно Петрівно.

Далі виступ від фракції «Батьківщина». Хто виступатиме? Сергій Володимирович?

Крулько Іван Іванович. Скільки вам треба часу? Чотири хвилини чи три? Будь ласка, 3 хвилини.

КРУЛЬКО І.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»)*. Фракція «Батьківщина». Ми розглядаємо проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення онлайн комунікації з платниками податків та уточнення окремих положень законодавства». Насправді первісно цей законопроект якраз і був спрямований на те, щоб удосконалити комунікацію з платниками податків, зокрема через можливості онлайн-комунікації. Безумовно, фракція «Батьківщина» за те, щоб було максимально легко і зручно платникам податків комунікувати з контролюючими органами.

Безперечно, ми не можемо підтримати ситуацію, коли платникам податків доводиться проходити ряд зайвих бюрократичних перевірок, які впливають на ведення бізнесу, особливо в умовах війни. Але водночас, якщо подивитися на цей законопроект, то в ньому містяться не лише питання, які стосуються онлайн-комунікації, а й передбачається внесення змін до зовсім інших законодавчих актів, у тому числі й до Податкового кодексу, який абсолютно не відноситься до питання здійснення комунікації з органами державної влади, зокрема з Державною податковою службою України.

Наприклад, законопроектом пропонується встановити, щоб положення абзацу першого підпункту 140.5.9 пункту 140.5 статті 140 Податкового кодексу України, яким передбачається збільшення фінансового результату до оподаткування на суму коштів або вартості товарів, наданих послуг, безоплатно перерахованих протягом звітного року неприбутковим організаціям робіт у розмірі, що перевищує 4 відсотки оподаткованого прибутку попереднього звітного року, не застосовувалося до операцій з безоплатної передачі суб'єктами господарювання державного сектора економіки і таке інше. Ми розуміємо, що це є розв'язанням накопичених проблем під час створення нематеріальних активів, наприклад, ДП «Дія», а саме коригування фінансового результату. Але яке це має відношення до полегшення комунікації платників податків з податковими органами? Або передбачається затвердження Кабінетом Міністрів норм втрат і виходу тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, тютюнової сировини та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального для встановлення акцизів. Фактично, формується схема ухилення від оподаткування, але зовсім не полегшення для спілкування бізнесу з податковими органами.

Крім того, у зауваженнях Головного юридичного управління до другого читання зазначається, що ряд норм вводяться в дію з 3 вересня 2023 року. Тобто знову ми маємо приклад, коли закон має зворотну дію в часі.

За таких умов, фракція «Батьківщина» не може підтримати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Далі виступ Дмитра Олександровича Разумкова. Чи ви наполягаєте на розгляді поправок?

Увімкніть, будь ласка, мікрофон Разумкова.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви виступатимете по поправках, так?

РАЗУМКОВ Д.О. У мене поправки на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Більше ніхто не виступатиме чи є...

Тоді коротка репліка від комітету, потім – поправки. Будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, хочу подякувати всім, хто працював над цим законопроектом. Дійсно, у першому читанні комітетом було прийнято рішення про доопрацювання законопроекту відповідно до статті 116 Регламенту Верховної Ради. Ті поправки, про які щойно казали колеги, зокрема Ніна Петрівна, внесені до другого читання і не відповідають редакції першого читання. Але це дуже важливі поправки. Я вдячний за те, що вони внесені, підтримані і Міністерством фінансів, і комітетом, бо питання звільнення від сплати податків на землю на тих територіях, де населення евакуйовано... Ну, дивіться, чи треба нам вести цей проект через два читання? Безперечно, що ця норма є слушною і її треба підтримувати, як і інші норми, які є в цьому законопроекті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, отже, виступи завершилися, позицію комітету ми почули. Ще раз запитую, чи є депутати, які наполягають на врахуванні своїх поправок?

Дмитре Олександровичу, ви наполягаєте на своїх поправках чи ні? Не на своїх. Добре.

Далі – поправки на підтвердження. У мене поки така інформація: одна поправка – фракція «Голос», одна поправка – Кривошеєв і поправки Разумкова.

Фракції «Голос», на підтвердженні якої поправки ви наполягаєте? (*Шум у залі*). Ви ще будете наполягати... Добре. Я бачу, ще Василевська-Смаглюк. Давайте розглядати поправки в такому порядку, як я оголосив. Железняк, фракція «Голос». Будь ласка, називайте номер поправки.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Прошу передати слово Дмитру Разумкову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Шановні колеги, поки ми самі себе не почнемо поважати, нас ніхто не поважатиме.

Учора зал відхилив пропозицію про шалені зарплати для комісії – п'ятдесятикратні виплати. Так само вчора зал відхилив пропозицію про призначення близьких родичів на посади в підконтрольних, підзвітних інституціях. Дружина керівника комісії отримала 5,5 мільйона гривень за минулий рік в *ICU*. І це, шановні колеги, не зарплата прибиральниці, це корупція або можлива корупція і точно конфлікт інтересів. Ми не маємо допустити, щоб ця поправка пройшла в даному законопроекті. Я вас дуже прошу її не підтримувати. Не створюйте корупційні ризики, і будемо будувати державу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Який номер поправки?

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 163.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Секунду, я зараз подивлюся.
Будь ласка, позиція комітету.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Шановні колеги, учора ми прийняли, дійсно, мудре рішення щодо заробітних плат не лише керівництва, а й усіх працівників національної комісії. Сьогодні це рішення скориговано: визначений середній розмір окладів, заробітних плат працівників будь-якої національної комісії, яка діє в Україні. Це нормально, люди повинні щось заробляти. А як ви хотіли?

Щодо конфлікту інтересів. Це також абсолютно нормальна, компромісна поправка. Ідеться не про керівництво комісії, а про тих 500 держслужбовців, які працюють в комісії щодня. Ми не маємо права їх надто обмежувати, робити справжній геноцид. Ми вихолостимо цю структуру і потім будемо нарікати, що вона не працює, що в нас немає фондового ринку.

Хлопці і дівчата, давайте будемо розумними.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, будь ласка, займіть свої робочі місця.

Народний депутат Разумков пропонує поставити на голосування поправку 163 авторства Данила Олександровича Гетманцева для підтвердження. Комітет її врахував, думки сторін ви почули.

Отже, ставлю на голосування поправку 163 для підтвердження. Прошу голосувати.

«За» – 222.

Рішення не прийнято.

Ідемо далі.

Наступна поправка 161. Кривошеєв, я правильно розумію? Будь ласка.

КРИВОШЕЄВ І.С., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Поправка 161. Шановні колеги, по-перше, дана поправка є черговим прикладом того, як під час підготовки законопроекту до другого читання «вплітається» поправка, яка не має відношення ані до цілей, ані до мети, ані до назви законопроекту, по-друге, це чергова палиця в колесо легального бізнесу, тому що проти цієї поправки виступили численні громадські організації, зокрема Європейська бізнес асоціація. Думаю, ні для кого не секрет, що це звичайний тиск на бізнес, який хочуть здійснити нашими руками.

Шановні колеги, закликаю дану поправку провалити. Будь ласка, голосуйте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка позиція комітету щодо поправки 161?

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Поправка 161 внесена до тексту законопроекту за наполяганням Служби безпеки України та Бюро економічної безпеки України, які вважають, що без прийняття цієї поправки протидія нелегальному ринку тютюну буде значно ускладнена. Але я погоджуюся з доповідачем, що саме «білий» бізнес виступив проти цієї поправки. Тому пропоную залу визначити свою позицію шляхом голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, поправка 161 авторства Гетманцева комітетом врахована. Водночас народний депутат Кривошеєв пропонує таке рішення комітету поставити на підтвердження. Позицію сторін ви почули. Прошу голосувати за поправку 161.

«За» – 95.

Рішення не прийнято.

Поправку відхилено.

Ще хотіла виступити Василевська-Смаглюк. Чи вже ні?

Шановні колеги, ми завершили розгляд цього законопроекту. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення онлайн комунікації з платниками податків та уточнення окремих положень

законодавства» ([№ 9662](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 269.

Рішення прийнято.

Вітаю, колеги, закон прийнято.

Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» ([№ 8219](#)). Прошу не розходитися (*Шум у залі*).

З процедури? Давайте цей, а тоді... Дивіться, ми домовилися, що тільки 3 хвилини виступає Власенко і голосуємо. Правильно? Прошу залишатися на своїх місцях.

Сергій Володимирович Власенко... І Разумков ще виступатиме, так? Добре. Сергію Володимировичу, будь ласка, 3 хвилини.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, шановний Руслане Олексійовичу. Цей законопроект про запровадження окремих модулів так званої ЄСІТС (Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи) у кримінальному процесі. Ми вдячні комітету за те, що він почув позицію, зокрема фракції «Батьківщина», і виключив обов'язкове включення до електронних кабінетів і до ЄСІТС фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб.

Позиція фракції «Батьківщина» щодо ЄСІТС і взагалі щодо всього в кримінальному, цивільному, господарському, адміністративному процесах полягає в тому, що реєстрація в ЄСІТС має бути обов'язковою лише для органів державної влади та органів місцевого самоврядування, усі інші повинні мати право реєструватися в ЄСІТС за бажанням і в кожній справі надсилати суду свою згоду на комунікацію судом щодо ЄСІТС. Це позиція фракції «Батьківщина». На жаль, така позиція не знайшла відображення в законопроекті в цілому. У ньому зазначається, що адвокати і нотаріуси зобов'язані зареєструватися в ЄСІТС у випадку, якщо вони представляють, а вони представляють, осіб у кримінальному провадженні. Ми це підтримати не можемо, бо, підкреслюю, наша позиція – лише органи державної влади та місцевого самоврядування.

Також нам було важливо, щоб у цьому законопроекті не було обов'язкових повісток, які надсилаються через електронні кабінети, бо, як знаємо, досить часто відбувається зловживання електронними повідомленнями осіб у різних формах провадження, в тому числі у кримінальному провадженні. Обов'язкових електронних повісток немає, але остаточно ця загроза, на наш погляд, не зникла.

Тому позиція фракції «Батьківщина» буде зазначена під час голосування за цей законопроект.

Ще раз хочу подякувати комітету, що виключив фізичних осіб – підприємців і юридичних осіб із норми про обов’язкову реєстрацію в ЄСІТС.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Разумков. Тільки, будь ласка, скажіть номери ваших поправок?

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, це поправки 31, 42, 49. Вони враховані. Прошу дати мені на виступ 2 хвилини. Я не наполягатиму на їх врахуванні, щоб не розбалансовувати законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, дайте 2 хвилини на виступ.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, цей законопроект дійсно трохи доопрацьований, порівняно з тим, що було на початку. Але, з одного боку, ми всі за прогрес, щоб зручніше було нам жити, а з іншого боку, дуже не хотілося б перетворювати державу на цифрову буцегарню. Тому що все, що зараз відбувається, – формування якихось 228 реєстрів, які, як нам спочатку розповідають, не будуть використовуватися для мобілізації, а потім знову повертають це в закон про мобілізацію. З’являються законопроекти, якими хочуть ввести відео-нагляд великого брата, про який ще у 2019 році казав пан Арахамія, що спочатку за депутатами спостерігатимуть, а зараз вони хочуть це робити по відношенню до всієї держави.

Я не розумію, навіщо ми віддаємо владі такі повноваження, довіра до якої, на жаль, сьогодні не така висока, як їм хотілося б. Усе має бути в розумних межах, відповідати тим викликам, які стоять. Якби ми приймали все, що пропонує уряд, влада, то понаприймали б такого, що вулицями ходити не можна було б.

І, на жаль, цей законопроект містить багато проблемних норм. Важко сказати, чому його не доопрацювали, але підтримувати проект у такому форматі не варто, треба було б все-таки зробити зручним для системи, для людей, а не зручним для використання владою.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, коротко позиція комітету, і голосуємо.

Шановні колеги, будь ласка, займіть свої робочі місця, зараз будемо голосувати за цей законопроект.

Будь ласка, Сергію Костянтинівичу.

ІОНУШАС С.К., голова Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановні

представники депутатських фракцій і груп! Хочу подякувати кожному із вас, кожній фракції за подані відповідні поправки до цього законопроекту. Ми збалансували цей законопроект таким чином, щоб було дотримано права людини, і водночас надано можливість на справедливість – притягнення воєнних злочинців до відповідальності. Цього вимагає від нас суспільство, цього вимагає народ.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» ([№ 8219](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Шановні колеги, готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 254.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Дякую.

Давид Георгійович Арахамія – з процедури. Будь ласка.

АРАХАМІЯ Д.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Я прошу перенести розгляд питання порядку денного щодо перезавантаження Бюро економічної безпеки на зараз. Це законопроект [№ 10439](#). Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ви пропонуєте змінити черговість розгляду питань порядку денного і зараз перейти до розгляду законопроекту № 10439 та альтернативних до нього законопроектів. Я правильно розумію?

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію Арахамії. Прошу голосувати.

«За» – 221.

Рішення не прийнято.

Ще є якісь пропозиції?

Мотовиловець. Будь ласка.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу змінити черговість розгляду законопроектів і перейти до голосування законопроектів № 10439, [№ 10439-1](#), [№ 10439-2](#). Прошу поставити цю пропозицію на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви мабуть хочете ще й законопроект [№ 10440](#) та альтернативні до нього? Тому що щодо законопроекту № 10439 Рада вже прийняла рішення (*Шум у залі*).

Я прошу залишатися на місцях, не розходьтєся.

Керівники фракцій і груп, підійдіть сюди на секунду.

Мотовиловець, яка у вас пропозиція?

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В. Друзі, на жаль, не пройшло голосування щодо розгляду законопроекту № 10439. Я пропоную іншу пропозицію: змінити черговість розгляду законопроектів і перейти до розгляду законопроектів № 10439 та № 10440. Саме цю пропозицію прошу поставити на голосування, як тільки закінчиться нарада з керівництвом фракцій і груп.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, будь ласка, займіть свої робочі місця. Щойно ви почули пропозицію народного депутата Мотовиловця, вона відмінна від попередньої. Оскільки законопроекти № 10439 і № 10440 пов'язані, вони про БЕБ, він просить змінити черговість розгляду питань порядку денного і перейти до їх розгляду.

Ставлю на голосування пропозицію про зміну черговості розгляду питань порядку денного і перехід зараз до розгляду законопроекту № 10439 та альтернативних до нього і законопроекту № 10440 та альтернативних до нього. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 226.

Рішення прийнято.

Дякую.

Переходимо до розгляду проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» щодо удосконалення роботи Бюро» ([№ 10439](#)).

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про включення... (*Шум у залі*).

Сядьте, будь ласка! Спочатку нам треба включити це питання до порядку денного. Шановні колеги... (*Шум у залі*). Ми вже почали розглядати законопроект № 10439. Зараз маємо включити це питання до порядку денного сесії. Будь ласка, сядьте!

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» щодо удосконалення роботи Бюро» (№ 10439) та альтернативних до нього законопроектів [№ 10439-1](#), [№ 10439-2](#).
Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 230.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, два – за, два – проти чи з доповідями? З доповідями.

До слова запрошується автор законопроекту № 10439 – перший заступник міністра юстиції Горовець Євген Миколайович, потім – Разумков Дмитро Олександрович і Железняк Ярослав Іванович – автори альтернативних законопроектів. Будь ласка.

ГОРОВЕЦЬ Є.М., *перший заступник міністра юстиції України*. Добрий день, шановні народні депутати! Запропонований законопроект спрямований на вдосконалення діяльності Бюро економічної безпеки, зокрема на виконання наших зобов'язань перед Міжнародним валютним фондом. Ним передбачається обрання керівництва Бюро економічної безпеки авторитетною конкурсною комісією. З цією метою у законопроекті пропонується порядок формування такої комісії, зокрема входження до її складу авторитетних осіб з бездоганною репутацією, у тому числі запропонованих міжнародними та іноземними організаціями, а також визначення процедури діяльності такої конкурсної комісії.

Крім того, ним запроваджується обов'язковість проходження так званого психофізіологічного опитування із застосуванням поліграфа, а також передбачається вдосконалення процедури незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності Бюро економічної безпеки.

У підсумку, ми переконані, що цей проект закону забезпечить збільшення інституційної спроможності Бюро економічної безпеки, забезпечить призначення компетентного та добросовісного керівництва цього органу, а також оновлення кадрового складу, заповнення його фаховими та компетентними працівниками. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До слова запрошується автор альтернативного законопроекту Разумков Дмитро Олександрович, підготуватися Железняку Ярославу Івановичу. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Колеги, такої брехні, яку сьогодні казав заступник міністра юстиції, мабуть, давно не було. Спочатку в комітетах, сьогодні в залі він розповідає, що це погоджено з міжнародниками. Не погоджено. Знаєте, тут бачу, тут не бачу, тут рибу загортаю – це про них. Коли їм треба, то міжнародники попросили, щоб закон про олігархів не працював, коли їм не треба, то ні, ми – національна горда держава, самі знаємо, як рухатися. Якщо знаєте, то, по-перше, варто сюди прийти і доповісти, де ви братимете гроші на всі ті забаганки, які собі намалювали, по-друге, треба виходити з того, що просить бізнес, який на рівні з армією рятував державу на початку повномасштабного вторгнення, який наповнював бюджет, поки Міністерство юстиції і весь Кабмін сиділи в «закарпатському котлі», працював тут, у Харкові, Дніпрі, Одесі, Миколаєві. І не було тут БЕБ, вони всі також повтікали і сиділи на кордоні, щоб можна було швидко його перейти. Треба перезавантажити цей БЕБ.

Хтось каже, що ви за це голосували. Так, голосували, але це помилка, її треба виправляти. Дуже зручно: давайте залишимо все до кінця війни. А чому це так? Ми відкрили всі реєстри, повернули *PEP*, декларації. Що нам заважає сьогодні перезавантажити БЕБ, який не працює? І історія – доопрацюємо до другого читання – це обіцянка-цяцянка, ви це знаєте, всі дорослі люди в цьому залі. Ніхто нічого не доопрацює, а перед другим читання прийдуть і скажуть, що треба приймати. А таке приймати не можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається автору також альтернативного законопроекту народному депутату Железняку Ярославу Івановичу. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Друзі, напевно, ніхто так часто в цьому залі не каже слово «БЕБ», як я. Ми в родині жартуємо, що першим словом моєї дитини буде не «тато» або «мама», а «БЕБ». Я щиро хочу, щоб податкові міліціонери, есбеушники, прокурори – усі, хто довів до того, що Президент приймає рішення про заборону тиску на бізнес, були звільнені з цієї інституції. І, повірте, я як ніхто доклався до того, щоб це перезавантаження відбулося.

Вам кажуть, що Кабінет Міністрів вніс правильний законопроект. Відкрийте його, там пропонується звільняти всіх цих людей, навіть відправляти на переатестацію за рік після закінчення війни. Тобто весь цей час вони будуть там.

Кажуть, що підтримали бізнес асоціації. Ніякої підтримки від жодної бізнес асоціації немає. Ось листи від 10 бізнес асоціацій, 20 економічних організацій, в яких зазначається, що законопроект у такому вигляді приймати не можна. Є багато листів від інших колег, які намагаються розв'язати цю проблему. Вам кажуть, що цей законопроект підтриманий послами G7. Це брехня! Якщо ви зараз відкриєте соцмережу X (колишній *Twitter*) послів G7, думаю, скоро побачите підтвердження цих слів.

Шановні колеги, я не закликаю голосувати за мій законопроект, голосуйте за законопроекти Гетманцева, Василевської-Смаглюк, Разумкова, Галини Янченко, Анастасії Радіної, будь-кого. Бо те, що зараз пропонується, це плювок у бік українського бізнесу. Вам кажуть неправду, тут немає підтримки бізнесу, ніхто його не доопрацьовуватиме до другого читання. Це буде черговий кидок, в результаті якого виграє тільки Татаров, а всі ви понесете відповідальність, в тому числі політичну. Тому прошу відхилити урядовий законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи в обговоренні цього законопроекту: два – за, два – проти.

Прошу потроху запрошувати народних депутатів до сесійного залу, тому що після цього будемо голосувати.

Сюмар Вікторія Петрівна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

СЮМАР В.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ніні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка.

ЮЖАНИНА Н.П. Шановні колеги, я хотіла б знизити градус напруги і спочатку звернутися до авторів закону. Чи усвідомлювали ви, шановні автори Закону «Про Бюро економічної безпеки України», що його норми не передбачають превентивної функції цього органу? Чи розуміли ви, що відсутність концептуального бачення шляхів імплементації ризик-орієнтованого підходу буде головною проблемою, що цей орган не упереджуватиме злочини, а лише боротиметься із уже скоєними злочинами?

Я хотіла б, щоб ви звернули увагу на результати роботи цього органу і спільно з тими, хто там працював, відшкодували до державного бюджету всі гроші, витрачені на утримання цього безславного створеного органу, у чому винуваті, в тому числі й ви.

А тепер щодо перезавантаження. Новий підхід до формування конкурсної комісії і термінове проведення конкурсу – це лише маленька частина, бо справді риба гниє з голови. А далі що? Як рухатися далі? Треба приймати кардинальні зміни. Подумайте, хто призвів до цього. Чи не хочете ви дізнатися, хто був у конкурсній комісії, яка обирала першого директора БЕБ? Це Милованов – голова комісії, делегований РНБО, Литвиненко, Свириденко, також делеговані РНБО, Кубраков, Любченко, Марченко – ті люди, які обрали отой непотріб, який працював і керував. Думаю, не з того боку підходите. Але якщо вже вирішили й донесли, що перезавантаження – це перше, що треба зробити, я з цим

погоджуюся. Погоджуюся і з новими підходами до конкурсної комісії. Але чи взагалі прийнятно для нашої країни обрання конкурсною комісією професійної людини на цю посаду.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Юлія Леонідівна Клименко. Будь ласка.

КЛИМЕНКО Ю.Л. Прошу передати слово Железняку.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк Ярослав Іванович. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, коли закінчиться каденція цього скликання, ми підемо працювати в різні сфери. Так чи інакше сфери стикатимуться з економічною діяльністю. Кожен із нас у своїх передвиборчих програмах обіцяв, що правоохоронці не будуть приходити до бізнесу і молотками вибивати двері. Що робить БЕБ, який Кабмін пропонує залишити? Кожен із вас обіцяв, що з бізнесом і людьми розмовлятимуть мовою цифр, а не автоматів, що зараз робить БЕБ – працівники БЕБ з автомати заходять, у тому числі й до ресторанів, роблять обшуки.

І останнє. Кожен із нас обіцяв нашим громадянам стабільність. Я вам зачитаю лист G7, який, я впевнений, Давид Арахамія або хтось інший не показували, вони розповідають, що міністр юстиції погодив, але це не так. Прийняття будь-яких законопроектів, які не відповідають критеріям, а урядовий законопроект не відповідає критеріям, несе пряму загрозу для фінансування України з точки зору як МВФ, так і євроінтеграції.

Колеги, ми вже раз зробили помилку – створили БЕБ і замість нормальної людини призначили туди директором голову Державної фіскальної служби. Давайте не наступати на ці граблі вдруге. Я вас ще раз закликаю дійсно перезавантажити БЕБ. Давайте побудуємо нормальний орган, давайте почуємо бізнес: Американську торговельну палату, Європейську бізнес асоціацію, Торгово-промислову палату, Українську раду бізнесу, економічні організації – Центр економічної стратегії, CASE Україна, RISE Ukraine, я не знаю, кого я можу ще назвати, хто не підтримав наш альтернативний законопроект і хто, хоч один, підтримав урядовий. Це велика геополітична помилка. Я вас дуже прошу: не голосуйте за урядову фігню!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Іванович Кулініч.
Арешонков Володимир Юрійович. Будь ласка.

АРЕШОНКОВ В.Ю. Шановний пане Голово! Шановні колеги. Те, що в залі з'явилися законопроекти, пов'язані з організацією діяльності Бюро

економічної безпеки, свідчить, як мінімум, про дві речі. Перше – Кабінет Міністрів і Верховна Рада усвідомлюють, що в державі має бути ефективна правоохоронна або превентивно правоохоронна інституція, яка зосередиться на реальній, справжній боротьбі з економічними злочинами. Це вже добре, і над цим потрібно працювати.

Друге. Шановні колеги, потрібно вже завершувати дискусії стосовно того, яким має бути БЕБ, як воно має виглядати. Ми прийняли рішення про це ще рік тому. Тому сьогодні завдання одне – створити умови для ефективної роботи цього органу, що, власне, і пропонується внесеними законопроектами.

Якщо йдеться про конкурсну комісію, депутатська група «Довіра» залишається на позиції, що потрібно поважати себе і свою державу. За всієї поваги до міжнародних експертів має бути паритет у визначенні кандидатур під час відбору керівника і таке інше.

Стосовно переатестації кадрів. Безперечно, її можна і потрібно проводити. Але знову-таки не можна одразу вивести весь той штат, який є, сформований, нагадаю, далеко не на 100 відсотків. Тому давайте робити все це поетапно, послідовно, щоб забезпечити роботу цього органу.

Депутатська група «Довіра» вважає, що потрібно підтримати урядовий законопроект і далі доопрацьовувати його. Ми маємо створити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ще попросили слова Дмитрук, Мамка і Арахамія по 1 хвилині, і голосуємо. Перепрошую, зараз виступить Цимбалюк, потім – Дмитрук, Мамка, Арахамія по 1 хвилині, і голосуємо.

Прошу народних депутатів займати свої робочі місця.

Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановний пане Голово, шановні колеги, чи не забули ви, як півтора року тому, коли приймали цей закон, фракція «Батьківщина» чітко висловила свою позицію, що ми за реформу, але проти того, що було створено. І сьогодні ми маємо результат. Гляньте, як ті, хто нині критикує роботу БЕБ, тоді голосували. Це не автори, але співвідповідальні за те, що було проголосовано в цьому сесійному залі.

Нам казали, що це сервісна служба для бізнесу. Досервісувалися до того, що лідер держави – Верховний Головнокомандувач під час воєнного стану проводить нараду з представниками бізнесу, бо не можна більше терпіти того, що витворює ця структура, яку створили ті, хто голосував. Підніміть результати поіменного голосування і побачите, хто голосував і хвалив.

Так, потрібно проводити реформи і прораховувати їхні наслідки. Перезавантаження? Вибачте, ми вже переатестацію... Я у своєму житті багато проходив правоохоронних органів. Що, міняти одних на інших або місцями чи, вибачте, ще щось інше робити?

Колеги, сьогодні треба створити структуру, яка захищатиме бізнес, який працює, і виявлятиме тих, хто не працює або працює в тіні. Чи пропонується цими законопроектами така ідея – велике питання.

Зрештою, шановні колеги, Україна – суверенна держава. Якщо нас обрав народ, а ми призначили уряд, він має нести відповідальність за те, яке рішення ухвалює. Визначайтеся шляхом голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Дмитруку Артему Геннадійовичу, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка.

ДМИТРУК А.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 133, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановний пане Голово! Бюро економічної безпеки за свій короткий термін існування стало синонімом знуцання над бізнесом, підтвердженням чого є десятки звернень від підприємців стосовно того, що Бюро економічної безпеки просто знищує чесний бізнес. Ми хотіли звільнити бізнес від рейдерських організацій, а створили БЕБ, яке щодня кошмарить бізнес. Нам потрібна повна реорганізація БЕБ, необхідно звільнити і набрати порядних кваліфікованих людей. Ми, народні депутати, вимагаємо від Бюро економічної безпеки працювати на народ України, а не проти нього.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мамка Григорій Миколайович, депутатська група «Платформа за життя та мир», потім – Арахамія Давид Георгійович, і голосуємо. Будь ласка.

МАМКА Г.М. Шановні колеги, хочу звернутися і нагадати ті події, які відбулися, коли в цьому залі прийняли рішення, замінили табличку і створили новий орган. Усі, хто зараз кричить, хочуть використати другий шанс, я його так називаю, шляхом подання нових законопроектів, тобто альтернативних, забуваючи про одне – робити і відповідати потрібно кожному, у тому числі й народному депутату.

Хочу звернутися до вас і нагадати, що Кабінет Міністрів ставить підпис і затверджує директора Бюро економічної безпеки. Сьогодні всі чули мої запитання до Першого віце-прем'єр-міністра, яка на «годині запитань до Уряду» виконувала обов'язки Прем'єр-міністра. Відповіді катастрофічно не на ту користь і не по суті. Але, якщо вони вдруге беруть на себе відповідальність створити конкурс, щоб обрати директора, запустити цей орган, то, я вважаю, треба підтримати урядовий законопроект, доопрацювати його між першим і другим читаннями, якщо ми хочемо щось змінити, і прийняти рішення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І завершальний виступ – Давид Георгійович Арахамія, фракція «Слуга народу». Після цього голосуємо.

Прошу запросити народних депутатів до залу.

Будь ласка, Давиде Георгійовичу.

АРАХАМІЯ Д.Г. Колеги, я трохи розповім історію про народження цього законопроекту. Спочатку урядовий законопроект дійсно містив ті речі, які треба змінювати, з цим ніхто не сперечається. Ще три дні тому більшість асоціацій не підтримувала його. Буквально вчора відбулися зустрічі з послами G7, з усіма асоціаціями і вони погодилися, що їм все одно. У мене є листи, я показував їх, зараз опублікую в чаті, якщо є питання, про те, що їм байдуже, який законопроект буде проголосований, головне, що трапиться між першим та другим читаннями. Міністр юстиції пан Малюська, а не якийсь один депутат, від імені уряду, від імені Прем'єр-міністра України написав публічний пост про те, як зміниться цей законопроект між першим та другим читаннями.

Я вас всіх закликаю підтримати перше читання, але не підтримувати друге читання... *(Шум у залі)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, все, переходимо до голосування. Прошу приготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» щодо вдосконалення роботи Бюро» ([№ 10439](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 222.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, тоді пропозиція відправити на повторне перше читання *(Шум у залі)*. Ні, по черзі: спочатку – один, потім – інші.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Бюро економічної безпеки» щодо удосконалення роботи Бюро» ([№ 10439](#)) на повторне перше читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 232.

Рішення прийнято.

Законопроект направлено на повторне перше читання.

Шановні колеги, я ще поставлю на голосування пропозицію про скорочення строків підготовки до повторного першого читання.

Отже, ставлю на голосування пропозицію про скорочення строків для підготовки законопроекту № 10439 до повторного першого читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 226.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, можна я сформулюю пропозицію? Я теж народний депутат, можу сформулювати. Дякую.

Шановні колеги, я бачу, потенціал згасає. Тому хочу запитати, чи хтось наполягатиме на розгляді поправок до проекту Закону «Про добросчесне лобювання»? Наполягатимете? Я просто хотів зараз внести пропозицію перейти до розгляду цього законопроекту і виконати наші зобов'язання перед Європейським Союзом.

Будь ласка, Железняк, що ви хочете сказати?

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Пане Голово, я дуже уважно слухав лідера коаліції. Він сказав далеко неправду, але наголосив, що закон для захисту бізнесу треба.

Зараз я пропоную, як ми й домовилися на засіданні Погоджувальної ради, розглянути законопроект, який справді робить перезавантаження БЕБ, підписаний головою Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики паном Данилом Гетманцевим та підтриманий одноголосно нашим комітетом. І якщо у когось дійсно є бажання допомогти бізнесу, пропоную сьогодні прийняти цей законопроект за основу, бо він повністю виконує ті завдання. Не бачу жодної проблеми щодо його розгляду. Я є автором основного законопроекту, але підтримую альтернативний законопроект пана Гетманцева.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це який номер законопроекту?

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Законопроект [№ 10088-1](#). Не наполягаю на виступах щодо цього законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Але давайте почергово: спочатку я поставлю свою пропозицію, потім – вашу.

Ще є пропозиції? Немає.

Шановні колеги, я сформулюю свою пропозицію. Мені здається, що зараз є вкрай необхідним виконати наші зобов'язання перед Європейським Союзом. Тому я пропоную змінити черговість розгляду питань порядку денного і перейти зараз до розгляду проекту Закону «Про добросчесне лобювання» ([№ 10337](#)), а потім – до законопроекту [№ 10373](#), який з ним пов'язаний.

Отже, ставлю на голосування озвучену мною пропозицію і прошу мінімум обговорення для максимальної консолідації в залі. Прошу голосувати.

«За» – 231.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, переходимо до розгляду проекту Закону «Про доброчесне лобіювання» ([№ 10337](#)).

Запрошую на трибуну голову Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Дениса Вячеславовича Маслова. І в нас була домовленість про виступи: Власенко – 8 хвилин, Цимбалюк – 5 хвилин, Климпуш-Цинцадзе – 3 хвилини, В'ятрович – 2 хвилини, Славицька і короткий виступ Мамки. Правильно, колеги? І ще Разумков, так? (*Шум у залі*). Добре, я ще дам слово.

Шановні колеги, дуже прошу не розходитися. Це мегаважливий законопроект, щоб ми могли відкрити переговорну рамку.

Запрошую до слова народного депутата Власенка. Чи Цимбалюк?

Цимбалюк Михайло Михайлович. Будь ласка, 5 хвилин.

ЦИМБАЛЮК М.М. «Батьківщина». Шановний пане Голово! Шановні колеги! Шановний доповідачу! Фракція «Батьківщина» не проти закону про лобізм. До речі, ми пропонували версію – аналог закону про лобізм Сполучених Штатів Америки, але нас не почули, цю ідею не підтримали. Те, що запропонував уряд, на нашу думку, не є розв'язанням проблеми. Більше того, не можна вивчити навіть європейський досвід щодо цього, бо аналогічних законів немає, там національне законодавство по-іншому регулює ці питання.

Я дякую комітету за роботу: дискусія відбулася, я подавав поправки, їх не підтримали. Але я хотів би сказати, що в разі ухвалення цього законопроекту органи місцевої влади, місцевого самоврядування, будуть у дуже складному становищі. Наведу приклад. Звертається іноземний інвестор щодо відкриття бізнесу до представника органу місцевої влади. Керівник органу місцевої влади запрошує всіх представників дозвільних структур і дає доручення: є звернення, сприяйте, щоб інвестор створив бізнес на території України. А за нормами цього прийнятого закону це вже, виявляється, лобізм. Як бути? Як залучати інвестора, як працюватиме закон про «інвестиційних нянь» після прийняття законопроекту № 10337? Буде проблема, бо все це, на нашу думку, підлягатиме під дію цього закону.

Тут важливо створити повноцінний ринок послуг з лобіювання, надати лобістам широкі права та можливості зробити його привабливим, щоб з часом всі віддавали перевагу саме такому способу комунікації. Якщо ми хочемо створити нормальне законодавство щодо діяльності лобістів, треба зробити так, щоб вони реєструвалися не через страх бути покараними, а через можливості, які для них відкриє цей статус.

Щодо самої системи реєстрації в НАЗК тих суб'єктів, які є лобістами, притягнення їх до відповідальності в разі порушення. Це складний процес, тому що таким законом ми унеможливуємо контакт представників підприємств, бізнесу з представниками органів влади, держави. Як тоді комунікувати? Як вирішувати нагальні питання? Чи не призупинимо ми цим законом і так тяжку ситуацію зі створенням нових робочих місць, залученням інвестицій як іноземного, так і внутрішнього бізнесу? Тому дуже прикро, ще раз повторюю, що пропозиції «Батьківщини» щодо ухвалення законопроекту, в якому зазначені аспекти американських правил гри на ринку лобізму, не підтримали.

Я не знаю, чи допоможе нам прийняття цього законопроекту у чомусь на рівні спілкування з нашими європейськими партнерами. Переживаю, щоб це не стало кроком просто ще для однієї графи виконання наших зобов'язань, що це не наблизить нас до створення європейських умов ведення цивілізованого бізнесу на території нашої держави. Чи зможуть норми такого закону в цей непростий час, в час воєнного стану, уможливити створення спільних підприємств на території нашої держави з внесенням іноземного капіталу у вигляді інвестицій?

Я не наполягаю на підтвердженні поправок, даю можливість нашим колегам висловити свою позицію. Але, вважаю, депутати мають визначитися шляхом голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Сергій Володимирович Власенко. Будь ласка, 7 хвилин.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Свій виступ на засіданні комітету я почав з епіграфа. Дозволю собі повторити цю традицію. Епіграф: хто згадав старе, тому треба вибити око, а хто забув, треба вибити два.

Розмову про законопроект про лобізм треба розпочати з того, що фракція «Батьківщина», зокрема Юлія Тимошенко і я, внесли такий законопроект три роки тому. Ми розуміли, наскільки важливим є регламентація питання лобізму, тому що, на жаль, в Україні за останні роки створився цілий прошарок тих, які називають себе громадськими активістами, займаються відвертим лобізмом, отримуючи за це гроші. Але вони себе чогось називали експертами, громадськими активістами, представниками громадянського суспільства – ким завгодно, а не лобістами.

Законопроект, який я з Юлією Володимирівною вніс, про що вже сказав Михайло Михайлович Цимбалюк, і я цього не соромлюся, є прямою калькою з американського закону. Європейський Союз пропонує Україні прийняти закон про лобізм, хоча, як було зазначено, в країнах Європейського Союзу немає практики лобізму, регламентації лобізму, немає законів про лобізм. Найкраща практика регламентації лобізму є в Сполучених Штатах Америки. Тому ми думали, що американський закон є, напевно, найкращий у цій частині. Але тоді,

три роки тому, тодішня голова підкомітету з конституційного права, яка сьогодні є суддею Конституційного Суду, така собі Ольга Совгіря, зібрала, як я їх називаю, реєстрових лобістів, а вони себе називають громадськими активістами, які наполягали на засіданні підкомітету, і підкомітет тоді виніс рішення, що закон про лобізм порушує норми Конституції. Слава Богу, Совгірі немає в парламенті, слава Богу, сьогодні комітет це питання розглядає і питання конституційності вже не піднімається, бо для всіх очевидно, що лобізм треба регулювати. Але, на жаль, лобі записних лобістів сьогодні сильніше ніж здоровий глузд, українська Конституція, найкращі світові практики.

Тому в законопроекті, який пропонується нам для голосування, громадські організації здебільшого прибрані, не повністю, але майже прибрані, сфера лобізму максимально звужена, залишився лише так званий комерційний лобізм. Тобто якщо ви лобіюєте за або проти табачних поправок, ви лобіст, але якщо ви лобіюєте за одностатеві шлюби, ви не лобіст. Якщо ви лобіюєте вирошування коноплі, ви не лобіст і таке інше. Тобто все, що в цивілізованому світі вважається лобізмом, за нормами цього законопроекту не є лобізмом.

Я не буду торкатися тих нестиковок, я м'яко скажу, бо напевно мої колеги, які виступатимуть, застосують жорсткіші слова: «нісенітниця», «абсурд», можливо, «шизофренія», яке неодноразово звучало під час обговорення цього законопроекту в комітеті. Я не буду використовувати цих слів, скажу, що це неузгодженості, але їх стільки, що такий напівобрізаний закон, прошу не сприймати це як антисемітське висловлювання, не працюватиме. Він сформований у такий спосіб, що ті, які є лобістами, не будуть реєструватися як лобісти, вони далі ходитимуть і розповідатимуть нам всім, що вони громадянські активісти, вони не будуть нести жодної відповідальності за свою діяльність, не будуть жодним чином прозорі. Тобто ті люди, які кричать, що всі повинні бути прозорі, самі не хочуть бути прозорими, не хочуть потрапляти під моніторинг, звітувати суспільству, звідки в них гроші на ті ідеї, які вони намагаються пропхати через органи державної влади України. До речі, Європейська комісія, яка говорить нам про те, що ми не повинні регулювати діяльність громадських організацій, діє прямо протилежно. Місяць тому Європейська комісія зробила офіційну заяву про те, що вона розробляє директиву щодо контролю за грошима, які надходять некомерційним організаціям із-за меж Європейського Союзу. І це не тільки із Росії. Тобто вони роблять одне, а нам пропонують робити інше.

Ми завжди говоримо, що маємо бути відкритими до порад. Але ми як держава повинні робити не те, що нам радять, а те, що роблять країни Європейського Союзу. І тоді цей законопроект не повинен бути підтриманий, бо Європейський Союз робить прямо протилежні речі – робить жорсткішим законодавство щодо роботи, контролю, моніторингу за неурядовими організаціями, а нам пропонують цих хлопців і дівчат відпустити і не моніторити їх, дати їм можливість і далі розповідати, що вони представляють весь народ України, все громадянське суспільство.

Тому фракція «Батьківщина» пропонувала і продовжує пропонувати цьому парламенту прийняти найпрогресивнішу американську модель регулювання лобізму, де всі, хто лобіює, незалежно від статусу, який ти маєш, повинні зареєструватися. Цей законопроект у такому вигляді ми, на жаль, підтримати не можемо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Іванна Орестівна Климбуш-Цинцадзе. Будь ласка, 3 хвилини.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую, колеги. Ми всі розуміємо, що законопроект дійсно важливий для поступу в європейській інтеграції. До речі, це останнє із наших зобов'язань в рамках кандидатського статусу. І мені прикро, що ми не спромоглися вийти на розуміння такого законопроекту, який повністю і цілковито відповідав би рекомендаціям Європейської комісії. Норми законопроекту, на жаль, звужують поле лобізму до лобізму, який стосується виключно нормативно-правових актів, а мало б ітися про програми, призначення, рішення державних підприємств і таке інше. Хоча законопроект суттєво і доопрацьований, за що хочу подякувати голові комітету, бо він працював з різними стейкхолдерами, в тому числі і з громадськими організаціями, бізнес асоціаціями, намагався знайти правильні формулювання, але є частина формулювань, які свідчать про правову невизначеність. А ми знаємо, що в українській системі непрацюючого верховенства права, на жаль, правова невизначеність завжди призводить до того, що знаходяться ті, хто хоче використовувати цю правову невизначеність для тиску на тих чи інших гравців. Вважаю, що це теж може бути частиною результату прийнятого закону.

Тому, колеги, сподіваюся, робота над цим проектом закону не завершиться. Навіть, якщо він буде сьогодні підтриманий Верховною Радою, ми зможемо далі продовжувати роботу над тим, щоб вдосконалити його до того формулювання, яке давало б відповіді на запит необхідності врегулювання питання лобізму і водночас не дозволяло використовувати цей інструмент, як тиск на ті чи інші частини українського суспільства.

І ще одне. Колеги, мені хотілося б, щоб ми припинили постійну практику, як студент перед іспитом, ухвалювати законопроекти в останній момент, коли нам потрібно це зробити до якогось дедлайну. Якщо ми будемо системно працювати, тобто повернемося до того, коли Верховна Рада збиратиметься на пленарні засідання згідно з розкладом, а не раз чи двічі на місяць по два дні, якщо ми заздалегідь будемо планувати свою діяльність, то точно зможемо приймати якісніші законопроекти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Зараз виступить Разумков – 5 хвилин, потім слово надамо Микиші – 3 хвилини, після цього перейдемо до розгляду поправок.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, прошу 5 хвилин з трибуни. Але, думаю, давайте в кінці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микиша. Будь ласка, 3 хвилини. Дмитре Олександровичу, що маєте на увазі в кінці?

РАЗУМКОВ Д.О. Ще раз, я не почув.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не зрозумів, що ви маєте на увазі в кінці.

РАЗУМКОВ Д.О. Або розгляд поправок, потім мій виступ з трибуни, а після мене – Дмитро Сергійович, або розгляд поправок, виступ Дмитра Сергійовича, а потім – я з трибуни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ми домовилися виступ. Давайте виступ.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, ми домовилися, що виступ – 5 хвилин і окремо розгляд 10 поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, ми спочатку говоримо, потім розглядаємо поправки.

РАЗУМКОВ Д.О. Тоді, якщо ви не заперечуєте, я виступлю з трибуни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо Денис Вячеславович не заперечує, бо це зараз його місце, будь ласка, 5 хвилин. Приготуватися Микиші – 3 хвилини, а потім – поправки.

Славицька, ви берете 2 хвилини на виступ чи вже ні? Не берете. Тоді розглядатимемо поправки: дві поправки В'ятровича і близько 10 поправок Разумкова, і голосуємо.

Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Шановні колеги, коли я сьогодні запитував у міністра юстиції пана Малюська: «Що з реєстром олігархів?», пригадав 2021 рік. Тут «по стелі бігали» і Офіс Президента, і Малюська, розповідаючи нам, що не варто чекати висновків Венеційської комісії, ми зараз все швидко зробимо, як Арестович «завещал» – два-три тижні і всіх олігархів знищимо, заживемо в гарній державі. Минуло 2,5 року а реєстр олігархів не працює. Кажуть, не треба нічого змінювати, нас все влаштовує, ми знищили медіа, бізнес, всіх, і вже не варто щось міняти.

З цієї трибуни в 2021 році я пропонував вам використати нормальні механізми, за якими живе весь цивілізований світ, але ви, на жаль, обрали той механізм, за яким живе росія. Ви почали знищувати все навколо і забирати медіа, що свого часу робив путін, у 1999 році, а не йти тим шляхом, який був запропонований мною і командою об'єднання «Розумна політика», на той момент просто командою однодумців, хоча насправді людей, які підтримували ці ініціативи, в залі було набагато більше. А йшлося про декілька абсолютно прозорих адекватних речей.

Перше. Антитрастове, антимонопольне законодавство. Не Антимонопольний комітет, в якому сидять родичі Президента або друзі по під'їзду, а комітет, який дійсно буде незалежним органом, вибудовуватиме відносини між владою та бізнесом, контролюватиме, щоб не виникало монополій, які шкодитимуть країні.

Друге. Ми пропонували законопроект про лобізм, але не такий, який сьогодні розглядаєте ви. Сьогодні в залі розглядаєте законопроект для «галочки», і, за великим рахунком, ніхто не соромиться про це казати. Урядовці прямим текстом говорять, що нам він не потрібен, ми це робимо виключно тому, що сказав Європейський Союз. Тому що Венеційська комісія, до якої я відправляв закон про олігархів, рознесла його в пух і прах, сказала, що це закон, написаний під Президента, щоб він мав можливість політичного тиску, мав можливість закривати медіа, які йому незручні. У принципі, все те, що ми сьогодні бачимо.

Але законопроект про лобізм – це інституціональна історія, яка повинна працювати на користь гілок влади, бізнесу і тих чесних, прозорих інституцій, міжнародних, приватних, громадських, які це забезпечуватимуть. У запропонованому законопроекті ви не заклали жодних пропозицій щодо звітності. Ми дуже любимо порівнювати себе зі Сполученими Штатами Америки, на яких рівняємося в цьому плані. Так, там всі звітують, там є *FARA*, і, якщо у вас є зносини з бізнесом, з іноземними партнерами, ви зобов'язані подати цю інформацію. Якщо ви цього не зробите, сядете. Можете в Манафорта запитати, це вам конкретний приклад.

Є інші механізми, які роблять цей процес прозорим. А ви сьогодні проголосуете (сподіваюся, цього не відбудеться) за фільчину грамоту. Із цього залу виходило багато фільчиних грамот, але треба вже це завершувати і переходити до прийняття якісних законів, за які нам не буде соромно.

Так само ми говорили про речі, які дійсно дозволили б боротися з олігархами. Це антикорупційна історія, яка мала б будуватися в країні, а не в яку ми всі потрапляли б. Тому що те, що сьогодні відбувається з корупцією, з закупівлею снарядів, форми для наших захисників, це теж елемент боротьби з впливом на владу, впливом влади на саму себе. Тому, якщо ви проголосуете за цей законопроект, ви проголосуете за повітря. Тут немає нічого, щоб допомогло державі боротися з олігархами, будувати бізнес і розвиватися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Будь ласка, займіть своє місце.
Микиша. Будь ласка, 3 хвилини.

МИКИША Д.С. Дуже дякую. Колеги, сумно, що абсолютно дуже правильні і дуже важливі речі, необхідні для нашої держави навіть зараз, у період воєнного стану, висуваються, пропонуються, реєструються, а потім потрапляють до залу Верховної Ради і ми маємо за це голосувати, хоча насправді всередині цих законодавчих ініціатив зовсім інше, тобто написано одне, декларується одне, а всередині зовсім інше. І в даному законопроекті також, як то кажуть, диявол криється в деталях. Тут дуже багато моментів, які, на жаль, дискредитують правильну ідею лобізму, яка необхідна нашій країні, але все зовсім по-іншому.

Якщо подивитися на перелік характеристик, хто може бути суб'єктом лобізму, то не знайдете там, наприклад, фізичних осіб, засуджених за державну зраду, колабораціонізм, посягання на цілісність території нашої держави, на суверенітет. Цих застережень немає. Немає таких застережень до юридичних осіб, які допомагають здійсненню збройної агресії, взагалі агресії до нашої держави. І це, до речі, дуже великі виклики і не тільки в законопроекті про лобізм, а й в багатьох інших проектах. Ми обов'язково згадуємо про корупцію, що люди, які мають відповідні рішення суду щодо корупції, не мають права подаватися, взагалі брати участь в діяльності всередині нашої держави. Проте не згадуємо про всіх тих, хто працює проти України. До речі, тут написані тільки кримінальні справи щодо корупції, а адміністративні правопорушення щодо корупції? Чому це не вноситься? Людина що, не здійснює відповідні корупційні дії? Чому це не враховано?

Знаєте, щоб до законопроекту була довіра, він має бути дуже чітко проговорений і пророблений. Це найголовніше. А ми, говорячи про лобіювання, насамперед добросовісне лобіювання, в законопроекті його не бачимо, як каже Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, цієї дефініції взагалі тут немає. Тоді питання: що має вирішуватися, лобіюватися цим законопроектом згідно з його нормами? Хто ці люди, хто ці юридичні особи, які мають лобіювати? Як вони це будуть здійснювати?

Колеги, ідея правильна, виконання погане. Не підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, всі виступили?

Якщо можна, коротко про позицію комітету щодо озвучених зауважень, і далі перейдемо до поправок.

МАСЛОВ Д.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Дуже коротко щодо зауваження останнього виступаючого, який посилався на висновок ГНЕУ. Висновок ГНЕУ до законопроекту дається до першого читання. У законопроекті до другого читання все, про що ви сказали, а саме про адміністративні, корупційні, кримінальні

правопорушення, є. Можете подивитися рядок 151 таблиці справа. Тобто до другого читання потрібно читати висновок Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України або саму таблицю.

Колеги, це не простий законопроект. Чесно кажучи, декілька скликань Верховної Ради намагалися врегулювати це питання. Сьогодні ми маємо можливість виконати рекомендації Європейської комісії, що надзвичайно важливо, і закласти основи правового регулювання цієї діяльності в Україні. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили виступи в обговоренні. Тепер переходимо до розгляду поправок: дві поправки В'ятровича і близько десяти поправок Разумкова, і голосуємо (*Шум у залі*). Ще на підтвердження? А, ще і Магера. Добре.

Почнемо з В'ятровича. Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Руслане Олексійовичу, у мене три поправки, із них дві однакові. Прошу дати 2 хвилини на перший виступ, потім – ще 1 хвилину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте, будь ласка, 2 хвилини на виступ.
Скажіть номер поправки.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Поправки 226 і 230 ідентичні. Ключова проблема цього законопроекту в тому, що він, на мою думку, надто широко трактує вплив на рішення органів влади, як лобізм. Хоча насправді вплив людей на прийняття державних рішень називається іншим словом, і це слово звучить, як демократія. Цим законопроектом перевертається все з ніг на голову, і замість контролю суспільства над владою встановлюється контроль влади над суспільством. Кожного, хто щось пропонує, що владі не сподобається, можна оголосити недоброчесним лобістом, дискредитувати і застосувати проти нього різні санкції. На те, що норми проекту загрожують демократії, неодноразово звертали увагу і Європейська комісія, і українське громадянське суспільство. І хоча до другого читання частину проблем знято, головна все-таки залишається.

Поправками 226 і 230 передбачається, що дія закону не поширюється на здійснення та захист громадянами своїх індивідуальних та групових прав і свобод, гарантованих Конституцією України. Здавалося б ця фраза – аксіома, але комітет відхилив обидві поправки, які є найважливішими для правозахисних організацій і всіх, хто не хоче перетворення цього закону на інструмент сваволі і переслідування громадян.

Прошу поставити на голосування ці поправки і підтримати їх.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 226 В'ятровича і колєг. Вона відхилена комітетом. Прошу голосувати.

«За» – 89.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 230 теж В'ятровича і колег. Вона комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 72.

Рішення не прийнято.

Будь ласка, номер третьої вашої поправки.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Поправка 269 є принциповою поправкою не лише для 30-ти депутатів, які підписалися під нею разом зі мною, а й для громадянського суспільства. Нею передбачається, що дія цього закону не пошириться на діяльність громадських організацій. Комітет врахував її частково, передбачивши, що закон не пошириться на діяльність, не пов'язану з комерційним інтересом. Але комерційний інтерес у законопроекті виписаний знову-таки надто широко, під нього можна підвести що завгодно. Наприклад, якась організація пропонує рішення на підтримку українського книговидання або навіть на будівництво метро на Троєщину. Будь-яке нормальне рішення влади, вигідне бізнесу, от вам і є вже комерційний інтерес. Де тут правова визначеність? Де реальний захист громадських об'єднань від тиску з боку влади?

Прошу поставити на голосування цю поправку і підтримати її.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 279. Вона комітетом врахована частково. Народний депутат В'ятрович наполягає на її врахуванні в повному обсязі (*Шум у залі*). Я перепрошую, поправка 269.

Поправка 269 авторства В'ятровича і колег комітетом врахована частково. Автор наполягає на врахуванні поправки в повному обсязі.

Ставлю на голосування поправку 269 для її повного врахування. Прошу голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Дякую, колеги.

Магера. Будь ласка. Яка у вас поправка? Називайте номер.

МАГЕРА С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 58, Донецька область, політична партія «Опозиційний блок»). Дякую. Руслане Олексійовичу, поправки 17, 58, 166, 2008 і 1195 – всього п'ять.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви наполягаєте на їх розгляді чи лише виступ?

МАГЕРА С.В. Ні, якщо можна, прошу поставити ці п'ять поправок на голосування для врахування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 17, 58, 168...

МАГЕРА С.В. Ні, 166.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 166, 2008 і...

МАГЕРА С.В. Ні, 208 і...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Два, нуль, вісім – це поправка 208.

МАГЕРА С.В. 208 і 1195.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 1195. Ви будете доповідати чи можемо одразу ставити?

МАГЕРА С.В. Якщо можна, так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А давайте я дам вам 2 хвилини для доповіді щодо цих поправок, а потім їх поставимо на голосування?

МАГЕРА С.В. Ну, давайте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 2 хвилини.

МАГЕРА С.В. Поправка 17. Прошу повернутися до терміну «адвокація». У проекті йдеться про лобіювання як професійно оплачувану діяльність, але є й інша комунікація, якщо вона здійснюється не за винагороду і не в приватних інтересах, а, наприклад, в інтересах суспільної громадськості.

Поправка 58. Я хочу повернутися до джерел фінансування, бо до обов'язків суб'єктів лобіювання входить подання відомостей про реєстри і про джерела фінансування. Пропоную повернути визначення щодо джерел фінансування, бо суб'єкт лобіювання не повинен здогадуватися, які це джерела, чи обмежені вони чимось.

Поправка 166. Пропоную пов'язати набуття статусу лобіста з моменту внесення відомостей про нього до Єдиного реєстру суб'єктів лобіювання, а також визначити, що лобіст діє на підставі договору. Так ми зможемо відсіяти комунікацію іншого характеру: запити, звернення, обговорення і таке інше.

Ну, і поправка 1195. Ідеться про введення в дію цього закону з наступного дня після скасування воєнного стану.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ставитиму на голосування поправки народного депутата Магери почергово.

Ставлю на голосування поправку 17 для її врахування. Вона комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 58 авторства Магери для її врахування. Прошу голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 166 авторства Магери для її врахування. Вона комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 45.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 208 авторства Магери для її врахування. Вона комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 45.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1195 авторства Магери для її врахування. Вона комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 45.

Рішення не прийнято.

Тепер поправки, на розгляді яких наполягає Разумков. Він сказав, що в нього близько десяти поправок.

Дмитре Олександровичу, можна номери поправок?

РАЗУМКОВ Д.О. Я озвучуватиму поправки по черзі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Єдине прохання до голови комітету – давати пояснення, якщо можна.

Поправкою 121 передбачається створення об'єднань суб'єктів лобіювання. У вашій редакції законопроект за це відповідає Кабінет Міністрів. Фактично це бджоли проти меду. Можливо, краще, щоб за такий напрям відповідали саморегульвні організації. Це було б коректно, зрозуміло і не створювало б корупційну складову для цього Кабміну. Ну, для цього вже не страшно, там далі немає куди йти, але тим не менше це було б точно правильно для наступників.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 121 Разумкова і колег (*Шум у залі*).

Що? Будь ласка, коротко відповідь комітету.

МАСЛОВ Д.В. Дякую. Колеги, саморегульвна організація для лобістів має бути створена тоді, коли з'являться лобісти. Звичайно, коли з'явиться ринок

лобістів, в реєстрі буде зареєстрована хоч якась кількість лобістів, напрацюють свою практику, тоді лише в консультаціях з цією професійною спільнотою можна буде створити саморегульну організацію, об'єднання. Так відбувалося з Національною асоціацією арбітражних керуючих, з приватними виконавцями і таке інше. Тому комітет на даний момент вирішив відхилити цю пропозицію саме з тих причин, які я вам назвав. Прошу залишити поправку відхиленою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 121 Разумкова і колег. Вона комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 40.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 135. Шановні колеги, виходячи з сьогоденної конфігурації влади, із цього законопроекту можна було б депутатів прибрати, тому що, на жаль, ми практично не впливаємо на процеси, які відбуваються в країні, але сюди точно варто було б додати представників Офісу Президента, радників, помічників, помічників помічників, прибиральниць, про яких уже згадували, всіх інших, хто прямо чи дотично має відношення до центру прийняття рішень, яким сьогодні є Офіс Президента.

Тому, я вважаю, що було б коректно додати їх до законопроекту про лобіювання, щоб вони звітували про те, які рішення вони пропонують, на які впливають. А якщо серйозно, дійсно, у нас величезна кількість радників поза штатом Керівника Офісу Президента держави, які беруть участь у міжнародних перемовинах, їздять за державний кошт. Було б непогано, щоб вони прозвітувалися про свою діяльність.

Дякую. Хочу почути позицію комітету, якщо можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коротко позиція комітету.

МАСЛОВ Д.В. Якщо зовсім коротко, поправку відхилено. Якщо трохи розлогіше, то цією поправкою передбачається здійснення лобіювання через будь-яких працівників. Ось це якраз і є приклад з прибиральницею чи з будь-якою іншою особою. Ну, не може лобізм здійснюватися через будь-якого працівника. Саме з цих мотивів комітет і відхилив цю пропозицію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 135 Разумкова і колег. Вона комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 42.

Рішення не прийнято.

Номер наступної поправки.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправку 451 пропускаю.

Поправка 515. Цією поправкою передбачається створення об'єднань суб'єктів лобіювання. А, ну, представник комітету вже відповів, не буду наполягати.

Поправка 677. Прошу обнулити час.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 677. Будь ласка, дайте час з початку.

РАЗУМКОВ Д.О. Норма поправки унеможливорює участь у лобіюванні фірм, які ведуть бізнес у державах, внесених до чорного списку *FATF*. Це логічний підхід. Я не зовсім розумію, чому колеги не підтримали цю поправку. Я дуже сподіваюся, що вони не підтримують компанії, які знаходяться в такому списку, в тому числі й країни-агресора. Тому хотілося б почути вашу позицію, чому вона не підтримана.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, позиція комітету щодо поправки 677.

МАСЛОВ Д.В. Законопроектом передбачається неможливе здійснення лобіювання через компанії, які пов'язані з країною-агресором. Також передбачається неможливе здійснення лобіювання за кошти компаній, які пов'язані з країною-агресором. Виключно з цих причин поправку було відхилено. Усі необхідні обмеження ми встановили.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 677 авторства Разумкова і колєг. Вона комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Будь ласка, номер наступної поправки.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 821. Поправкою визначається, що виключення з реєстру лобістів здійснюється за рішенням суду, а не за рішенням НАЗК. У нас будь-які рішення і їх правомірність прийматиме суд, з будь-якого іншого питання так само. Тому логічно, щоб це була їх зона відповідальності, а не НАЗК. Я хотів би почути, чому не врахували цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, позиція комітету щодо поправки 821.

МАСЛОВ Д.В. Комітет відхилив відповідну поправку, тому що в запропонованому законопроекті передбачається припинення статусу лобіста як за рішенням суду, про що ваша поправка, так і за рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції. Чому? Тому що є різні підстави для

припинення статусу, і в залежності від цих підстав в одних є сенс звертатися до суду, в інших – немає. Якщо встановлюються факти, що, наприклад, лобіювання здійснюється за кошти країни-агресора, то це має робити суд чи НАЗК? Оскільки НАЗК здійснює контроль, цілком логічно, що в цьому випадку припинення має здійснювати НАЗК, а особа, якщо з цим не погоджується, звичайно, зможе оскаржити у суді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маріє Мезенцева, на секундочку підійдіть сюди.

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 821 Разумкова і колег. Прошу голосувати.

«За» – 45.

Рішення не прийнято.

Дмитре Олександровичу, скільки ще у вас?

РАЗУМКОВ Д.О. Ще є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Який номер поправки?

РАЗУМКОВ Д.О. Я ж не Мезенцева, я в залі знаходжуся і слухаю вас, Руслане Олексійовичу.

Пропущу декілька поправок. Поправка 1100. Дайте, будь ласка, час з початку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1100. Будь ласка, час з початку.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправкою передбачається, що суб'єкт лобіювання у разі отримання грантів, інших коштів із державного чи місцевого бюджетів повинен звітувати про таку бюджетну підтримку. Я думаю, це було б корисно і для прозорості, ми самі всі звітуємося. І всі ті *non-governmental*, місцеві, міжнародні організації, які працюють тут, отримують фінансування з боку держави, мали б звітуватися. Це логічно, правильно, сподіваюся, зал за це проголосує.

Шановні колеги, насамперед з монобільшості, вам же, м'яко кажучи, не подобається, коли хтось отримує гранти і про них не звітує, або витрачаються кошти з державного бюджету. Давайте за це проголосуємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

МАСЛОВ Д.В. Відповідна пропозиція відхилена з огляду на те, що здійснення лобіювання за кошти як державного так і місцевого бюджетів заборонені законом. То про що звітувати, якщо це заборонено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 1100 авторства Разумкова і колег. Вона комітетом відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Дякую.

Разумков, скажіть номер наступної поправки.

РАЗУМКОВ Д.О. Я вам поясню як ви в одній поправці нібито заборонили, а в іншій дозволили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скажіть номер поправки.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 1253. Цією поправкою передбачається, що всі матеріали публікуватимуться і долучатимуться до справи законопроекту. Пропонується не обмежуватися тільки суб'єктами лобіювання, щоб не створювати лазівок, а також щоб була можливість відходити від цього процесу. Тому що на них писатимуть, що це просто аналітичні матеріали, а фактично це призводитиме до лобіювання. Я розумію, ви зараз цю поправку не підтримуєте, але, на жаль, цим законопроектом передбачається дуже багато речей, які, м'яко кажучи, не відповідають здоровому глузду та інтересам держави.

Поправку можна не коментувати, просто поставте на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 1253 авторства Разумкова і колег. Прошу голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка.

РАЗУМКОВ Д.О. Я розумію зайнятість заступниці Голови Верховної Ради України, в неї важлива міжнародна зустріч, тому давайте переходити до поправок на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви завершили розгляд своїх поправок для врахування?

РАЗУМКОВ Д.О. Давайте на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Секундочку, я запитав про врахування. Ще раз, ніхто більше не наполягає на поправках для врахування?

Прошу народних депутатів зайняти свої місця, переходимо до розгляду поправок для підтвердження.

Дмитре Олександровичу, скільки буде поправок?

РАЗУМКОВ Д.О. Не дуже багато.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я прошу народних депутатів зайняти свої місця.
Дмитре Олександровичу, будь ласка, номер поправки.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 620. Поправкою передбачається, що юридичні особи – суб'єкти лобіювання, які є громадськими об'єднаннями... – колеги, послухайте, будь ласка, – іншими неприбутковими підприємствами, установами та організаціями, можуть здійснювати лобіювання в комерційних інтересах бенефіціара без укладення відповідного договору лобіювання, якщо інше не передбачено їх установчими документами. Наведені положення дозволяють застосовувати окремі привілейовані процедури до таких організацій.

Прошу таку поправку не підтримувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка позиція комітету щодо поправки 620?

МАСЛОВ Д.В. Позиція комітету – врахувати цю поправку. Дуже прошу зал її підтримати.

Насправді, цю норму було внесено на прохання Європейської бізнес асоціації, Американської бізнес асоціації, інших бізнес асоціацій, представлених сотнями компаній. У них фінансування відбувається без укладення окремого договору, за рахунок членських внесків. Тому, якщо цю поправку провалимо, бізнес асоціаціям стане, м'яко кажучи, дуже складно працювати.

Прошу підтримати дану поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, будь ласка, займіть свої місця.

Поправка 620, автором якої є Маслов Денис Вячеславович, комітетом врахована. Народний депутат Разумков вимагає поставити на голосування таке рішення для підтвердження. Ви розумієте, що комітет наполягає на тому, щоб поправка залишилася врахованою. Аргументи ви почули.

Ставлю на голосування поправку 620 для підтвердження. Прошу голосувати.

«За» – 230.

Рішення прийнято.

Поправка залишається врахованою.

Дмитре Олександровичу, номер наступної поправки.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 621. Нормою поправки дозволяється надавати одні й ті самі послуги оплатно і безоплатно. Таким чином ми створюємо вилку, де можна буде одним виставляти одну ціну, а іншим – іншу, уникаючи таким чином оподаткування своїх послуг в якості лобіста. Така поправка є нелогічною, прошу її не підтримувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, позиція комітету щодо цієї поправки.

МАСЛОВ Д.В. Поправку 621 враховано редакційно. Вона стосується регулювання договору лобіювання. Якщо поправку не буде підтримано в залі, відповідні положення про договір лобіювання розлетяться з цього законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ви зрозуміли, поправка 621 авторства Маслова врахована редакційно. Народний депутат Разумков вимагає поставити її на голосування в редакції, в якій вона врахована комітетом, для підтвердження. Аргументи сторін ви почули. Комітет наполягає залишити поправку врахованою редакційно, як і є.

Ставлю на голосування поправку 621 в редакції, в якій вона врахована комітетом, для підтвердження. Прошу голосувати.

«За» – 231.

Рішення прийнято.

Будь ласка, наступна поправка.

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 295. Поправкою дуже розширюється перелік випадків, на які не поширюється дія закону. Таким чином обійти такий закон буде дуже просто. Наприклад, можна буде на лобістських матеріалах писати, що вони надіслані в межах Закону «Про звернення громадян», і все. Формально ти не лобіст, не маєш звітуватися, потрапляти до реєстру, сплачувати податки, не зобов'язаний створювати відповідні договори.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 295, я правильно зрозумів?

Якщо можна, коротко щодо поправки 295, і після цього голосуємо законопроект у цілому.

МАСЛОВ Д.В. Колеги, це комітетська поправка, яку враховано. Нею встановлюється, що не є лобіюванням. Можете послухати. Це реалізація права на мирні зібрання, а також прав, передбачених Законом «Про звернення громадян», це замовлення проведення громадської антикорупційної експертизи нормативно-правових актів, що регулюється іншим законом. Тобто це не є лобізмом, тому комітет її врахував, вона обов'язково має залишатися врахованою. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, поправку 295 авторства Маслова комітетом враховано. Аргументи ви почули. Разумков вимагає поставити рішення комітету на підтвердження.

Ставлю на голосування поправку 295 для підтвердження. Прошу підтримати. Прошу голосувати.

«За» – 237.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття в другому читанні та в цілому... (*Шум у залі*). Я вам потім дам слово. Ви ж все одно виступатимете з мотивів. Ну, добре.

Демченко. Будь ласка, кажіть, що хочете сказати. Одна хвилина. Дві хвилини замість поправок, і після цього голосуємо.

ДЕМЧЕНКО С.О., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 29, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Колеги, я хочу звернути увагу, що зараз ми будемо голосувати законопроект, який має дуже велике значення для країни, але, на жаль, не в запропонованій редакції, бо нею на сьогодні охоплюватиметься досить вузька сфера суспільних відносин і стосуватиметься лише проектів нормативно-правових актів і лише у разі, якщо спроба впливу на суб'єкта правотворчої діяльності буде пов'язана з комерційним інтересом особи. Це я зараз процитував зауваження Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України на редакцію законопроекту до другого читання, а не до першого. Головне юридичне управління наголошує на тому, що це не відповідає тій вимозі, яку поставили перед нами європейські партнери.

Відтак обмеження, передбачені законопроектом у сфері лобіювання, не поширюватимуться на випадки спроб впливу на суб'єктів владних повноважень та їхні адміністративні акти, на суб'єктів правотворчої діяльності та їхні нормативно-правові акти, не пов'язані з господарською діяльністю осіб, які лобіюють ці питання. У даному разі необхідно нагадати: Венеційська комісія визначає лобіювання не тільки як комерційні інтереси, а й вплив на політику, адміністративні рішення і таке інше.

Крім того, колеги, звертаю увагу, що відповідним законопроектом передбачається регулювання питання лобізму виключно суб'єктів господарювання під час здійснення господарської діяльності. Якщо це не господарська діяльність, то лобіюйте, будь ласка, якщо хочете, це не підпадає під закон.

І останнє. Даним законопроектом передбачається можливість сплачувати кошти за лобізм безпосередньо не лобісту, а третій особі, якою може бути будь-яка партія. Тобто пролобіювали законопроект, заплатили тій чи іншій партії кошти. Ганьба!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми переходимо до голосування. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про доброчесне лобіювання» ([№ 10337](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Шановні колеги, ми домовилися голосувати без обговорення наступний проект Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо порушення законодавства в сфері здійснення лобіювання» ([№ 10373](#)). Він пов'язаний з попереднім.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо порушення законодавства в сфері здійснення лобіювання» ([№ 10373](#)) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 227.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Шановні колеги, перелік питань, який був попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, ми майже пройшли. Дякую всім за плідну роботу.

Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Наголошую на необхідності непоширення інформації щодо його початку.

Разом до перемоги! Слава Україні!